

Integracija tražitelja azila i izbjeglica u visoko obrazovanje u Europi

*Nacionalne politike
i mjere*

Izvešće Eurydicea

Integracija tražitelja azila i izbjeglica u visoko obrazovanje u Europi –

Nacionalne politike i mjere

Izvješće Eurydicea

Ovaj je dokument objavila Izvršna agencija za obrazovanje, audiovizualne medije i kulturu (EACEA, Analiza obrazovnih politika i politika za mlade).

Budete li citirali ovu publikaciju, molimo vas, navedite sljedeće podatke:

Europska komisija/EACEA/Eurydice, 2019. *Integracija tražitelja azila i izbjeglica u visoko obrazovanje u Europi – Nacionalne politike i mjere*. Izvješće Eurydicea. Ured za publikacije Europske unije u Luksemburgu.

PDF

EC-04-19-078-HR-N

ISBN 978-92-9484-139-1

doi:10.2797/716313

Tekst je dovršen u siječnju 2019. godine.

© Izvršna agencija za obrazovanje, audiovizualnu djelatnost i kulturu, 2019.

Reproduciranje je dopušteno pod uvjetom da se navede izvor.

Izvršna agencija za obrazovanje, audiovizualnu djelatnost i kulturu
Analiza obrazovnih politika i politika za mlade
Avenue du Bourget 1 (J-70 – Unit A7)
BE-1049 Brussels
Tel. +32 2 299 50 58
Fax +32 2 292 19 71
e-pošta: eacea-eurydice@ec.europa.eu
Mrežna stranica: <http://ec.europa.eu/eurydice>

SADRŽAJ

Popis slika	3
Oznake i kratice	4
Uvod	5
1. Popratni pokazatelji	7
1.1. Migracijska kretanja u Europi	7
1.2. Tražitelji azila u Europi	9
2. Integracija tražitelja azila i izbjeglica u visoko obrazovanje – Politike, mjere i praćenje	13
2.1. Politike i strategije za integraciju tražitelja azila i izbjeglica u visoko obrazovanje	13
2.2. Mjere potpore za integraciju tražitelja azila i izbjeglica u visoko obrazovanje	15
2.3. Praćenje sudjelovanja tražitelja azila i izbjeglica u visokom obrazovanju	22
Zaključak	24
Pojmovnik	25
Literatura	27
Zahvale	29

POPIS SLIKA

Slika 1.: Ukupna imigracija na godišnjoj razini u Europskoj uniji 2007. – 2016. godine	7
Slika 2.: Imigracija iz država koje nisu članice EU-a i EFTA-e na godišnjoj razini godine. 2014., 2015. i 2016. (u tisućama)	8
Slika 3.: Zahtjevi za azil (ne EU) u Europskoj uniji 2008. – 2017. (u tisućama)	9
Slika 4.: Zemlja podrijetla tražitelja azila koji nisu iz država članica EU-a u Europskoj uniji godine 2016. i 2017. (novi podnositelji zahtjeva u tisućama)	10
Slika 5.: Broj tražitelja azila koji nisu iz država članica EU-a u Europskoj uniji ili EFTA-i godine 2016. i 2017. (novi podnositelji zahtjeva u tisućama)	11
Slika 6.: Podjela novih tražitelja azila koji nisu iz država članica EU-a prema dobi u EU-u i EFTA-i godine 2017.	12
Slika 7.: Upućivanje na tražitelje azila i/ili izbjeglice u dokumentima na najvišoj razini koji obuhvaćaju visoko obrazovanje godine 2017./2018.	14
Slika 8.: Opsežne mjere potpore za integraciju tražitelja azila i izbjeglica u visoko obrazovanje godine 2017./2018.	15
Slika 9.: Područja obuhvaćena opsežnim mjerama potpore za integraciju tražitelja azila i izbjeglica u visoko obrazovanje godine 2017./2018.	16
Slika 10.: Provedba čl. 7. Lisabonske konvencije o priznavanju godine 2017./2018.	19
Slika 11.: Mjere pristupa i sudjelovanja u visokom obrazovanju koje su usmjerene prema netradicionalnim učenicima godine 2017./2018.	22
Slika 12.: Praćenje sudjelovanja tražitelja azila i izbjeglica u visokom obrazovanju godine 2017./2018.	23

OZNAKE I KRATICE

Oznake država

EU/EU-28	Europska unija	PL	Poljska
BE	Belgija	PT	Portugal
BE fr	Belgija – francuska zajednica	RO	Rumunjska
BE de	Belgija – njemačka zajednica	SI	Slovenija
BE nl	Belgija – flamanska zajednica	SK	Slovačka
BG	Bugarska	FI	Finska
CZ	Češka	SE	Švedska
DK	Danska	UK	Ujedinjeno Kraljevstvo
DE	Njemačka	UK-ENG	Engleska
EE	Estonija	UK-WLS	Wales
IE	Irska	UK-NIR	Sjeverna Irska
EL	Grčka	UK-SCT	Škotska
ES	Španjolska	Države EEA-e i države kandidatkinje	
FR	Francuska	AL	Albanija
HR	Hrvatska	BA	Bosna i Hercegovina
IT	Italija	CH	Švicarska
CY	Cipar	IS	Island
LV	Letonija	LI	Lihtenštajn
LT	Litva	ME	Crna Gora
LU	Luksemburg	NO	Norveška
HU	Mađarska	RS	Srbija
MT	Malta	(*)	bivša jugoslavenska Republika Makedonija
NL	Nizozemska	TR	Turska
AT	Austrija		

(*) Privremena oznaka

Statističke oznake

(:) Podaci nisu dostupni (–) Nije primjenjivo ili je jednako nuli

UVOD

Povijest su oblikovale migracije ljudi. No u današnjim društvima mnogo više ljudi živi izvan svojih domovina nego prije. U zemljama članicama Europske unije 1. siječnja 2017. godine 21,6 milijuna ljudi nije imalo državljanstvo EU-a, a 16,9 milijuna ljudi imalo je državljanstvo neke druge države članice EU-a (Eurostat, 2018c). Među tom širokom skupinom migranata relativno je mali postotak tražitelja azila i izbjeglica koji su bili prisiljeni napustiti vlastitu zemlju. No nagli porast broja tražitelja azila koji su 2015. i 2016. godine ušli u Europu, uglavnom zbog sukoba u Siriji, naveo je medije i političare da tu pojavu nazovu migracijskom ili izbjegličkom krizom.

Ovo je izvješće pisano u vrijeme te krize. Predsjednik Europske komisije Jean-Claude Juncker u svojem je govoru o stanju Unije u rujnu 2015. godine izjavio da „trenutačno glavni prioritet jest i mora biti razrješenje izbjegličke krize” (Europska komisija, 2015., str. 6). Iako je razrješenju te situacije posvećena znatna politička pozornost, jedno od područja javnih politika koja očitito imaju važnu ulogu u tom procesu visoko je obrazovanje. Štoviše, velik postotak izbjeglica pripada tipičnoj dobnoj skupini populacije u visokom obrazovanju (18 – 34 godine), a među njima je mnogo onih koji su u svojim domovinama bili upisani u programe visokog obrazovanja.

Iako je očitito snažna potencijalna potražnja za visokim obrazovanjem među izbjegličkom populacijom, ne može se sa sigurnošću tvrditi da je tu potražnju lako zadovoljiti. U mnogim slučajevima potencijalni studenti moraju naučiti jezik zemlje domaćina i prilagoditi se sustavu visokog obrazovanja. To zahtijeva odgovarajuće informiranje i usmjerenje te ponudu prilagođenih pripremnih programa. Izbjeglicama je jednako tako potrebna znatna psihološka i financijska potpora. S druge strane, u zemlji domaćinu potrebno je procijeniti i priznati učenje studenata koje nije potkrijepljeno potvrdama. To zahtijeva sustavno planiranje i djelovanje.

U izvješću se nastoji procijeniti u kojoj mjeri nacionalni sustavi mogu zadovoljiti potrebe tražitelja azila i izbjeglica.

Sadržaj i struktura izvješća

Izvješće se sastoji od dva glavna dijela. U prvom se dijelu predočuje izbor pokazatelja migracijskih kretanja koji služi kao kontekst izvješća. Na temelju kontekstualnih podataka u drugom se dijelu izvješća predočuje pregled politika, strategija i mjera koje postoje u europskim zemljama za integraciju tražitelja azila i izbjeglica u visoko obrazovanje. Naposljetku se daje kratak zaključak.

Izvori podataka i metodologija

Izvješće se uglavnom temelji na informacijama prikupljenim iz mreže Eurydice tijekom ljeta 2018. godine. Zbirka podataka temelji se na kratkom upitniku Erasmus+ Odjela za analizu obrazovnih politika i politika za mlade Izvršne agencije za obrazovanje, audiovizualne medije i kulturu (EACEA). Ispitivanje je obuhvatilo 38 nacionalnih jedinica Eurydicea koje obuhvaćaju 35 zemalja.^{1 2} Prikupljeni podaci čine osnovu za drugi dio ovog izvješća.

Podaci i pokazatelji Eurydicea uglavnom su kvalitativni. Obuhvaćene su inicijative vrhovnih tijela (politike, programi i projekti) ili informacije dostupne vrhovnim tijelima. Regionalne ili lokalne inicijative uglavnom nisu obuhvaćene. Godina koja se uzima kao referentna za kvalitativne podatke jest 2017./2018.

¹ Broj nacionalnih jedinica Eurydicea veći je od broja zemalja zato što tri jedinice Eurydicea obuhvaćaju Belgiju (francuska, flamanska i njemačka zajednica), a dvije jedinice Ujedinjeno Kraljevstvo (jedna obuhvaća Englesku i Sjevernu Irsku, a druga Škotsku).

² Grčka, Albanija i bivša jugoslavenska Republika Makedonija članice su mreže Eurydice, no nisu sudjelovale u ovom izvješću.

Uz informacije koje su pružile nacionalne jedinice Eurydicea primijenjeni su podaci iz drugih izvora, uglavnom podaci Eurostata koji čine osnovu prvog dijela izvješća.

Odjel Erasmus+ koordinirao je pripremu i izradu izvješća (vidi navedeno). U prosincu 2018. godine nacrt izvješća podnesen je nacionalnim jedinicama Eurydicea kako bi ga mogle komentirati i potvrditi.

Svi koji su pridonijeli ovom izvješću navedeni su u odjeljku Zahvale na kraju izvješća.

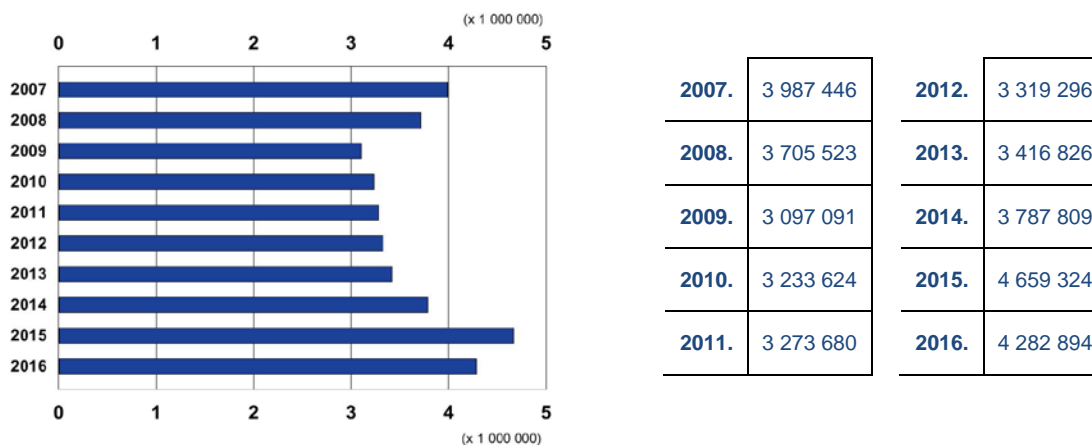
1. POPRATNI POKAZATELJI

Prije nego što razmotrimo politike za pristup migranata sustavu visokog obrazovanja u Europi, nužno je istražiti imigracijsku situaciju u Europi tijekom posljednjih nekoliko godina. Stoga je u ovom dijelu predočen izbor pokazatelja migracijskih kretanja koji služi kao kontekst ovog izvješća. Ponajprije se razmatra ukupna imigracija u Europskoj uniji, zatim imigracija iz država koje nisu članice EU-a te posebice osobe koje su zatražile međunarodnu zaštitu u državi članici EU-a (tražitelji azila).

1.1. Migracijska kretanja u Europi

Tijekom posljednjeg desetljeća ukupna godišnja imigracija u Europsku uniju iznosila je između 3 i 4,7 milijuna ljudi. Kako pokazuje slika 1., u razdoblju između 2007. i 2009. godine broj imigranata smanjio se za gotovo milijun ljudi (s otprilike četiri milijuna na otprilike tri milijuna). Od 2010. godine imigracija je na godišnjoj razini postupno počela rasti, a vrhunac je dosegla 2015. godine s najvećim godišnjim porastom od čak 900 tisuća ljudi. Te je godine u države članice EU-a imigriralo 4,7 milijuna ljudi. Potom se 2016. godine broj imigranata smanjio na 4,3 milijuna.

Slika 1.: Ukupna imigracija na godišnjoj razini u Europskoj uniji 2007. – 2016. godine

Izvor: Eurostat [migr_imm1ctz]. Podaci su dobiveni u listopadu 2018. godine.

Objašnjenje

Slika pokazuje imigraciju na godišnjoj razini u Europskoj uniji (trenutačno 28 država članica EU-a) te obuhvaća imigraciju među državama EU-a i onu izvan EU-a.

Napomene za pojedine zemlje

Belgija – Nedostaju podaci za 2008. i 2009. godinu.

Bugarska – Nedostaju podaci za razdoblje 2008. – 2011. godine.

Rumunjska – Nedostaju podaci za 2007. godinu.

Iako to nije posebno prikazano na slici, podaci pokazuju da je u 2016. godini najveći ukupan broj imigranata zabilježen u Njemačkoj (nešto više od milijun), zatim u Ujedinjenom Kraljevstvu (589 000), Španjolskoj (414 700), Francuskoj (378 100) i Italiji (300 800).³ Tijekom iste referentne godine u Njemačkoj je zabilježen i najveći broj emigranata (533 800), tj. osoba koje više nisu imale prebivalište u toj zemlji. Slijedilo je Ujedinjeno Kraljevstvo s 340 400 emigranata, Španjolska s 327 300, Francuska s 309 800, Poljska s 236 400 i Rumunjska s 207 600 emigranata.⁴ Godine 2016. u 21 državi članici Europske unije zabilježene su ukupno veće stope imigracije nego emigracije. Jedine zemlje EU-a u

³ Eurostat [migr_imm1ctz]. Podaci su dobiveni u listopadu 2018. godine.

⁴ Eurostat [migr_emi2]. Podaci su dobiveni u listopadu 2018. godine.

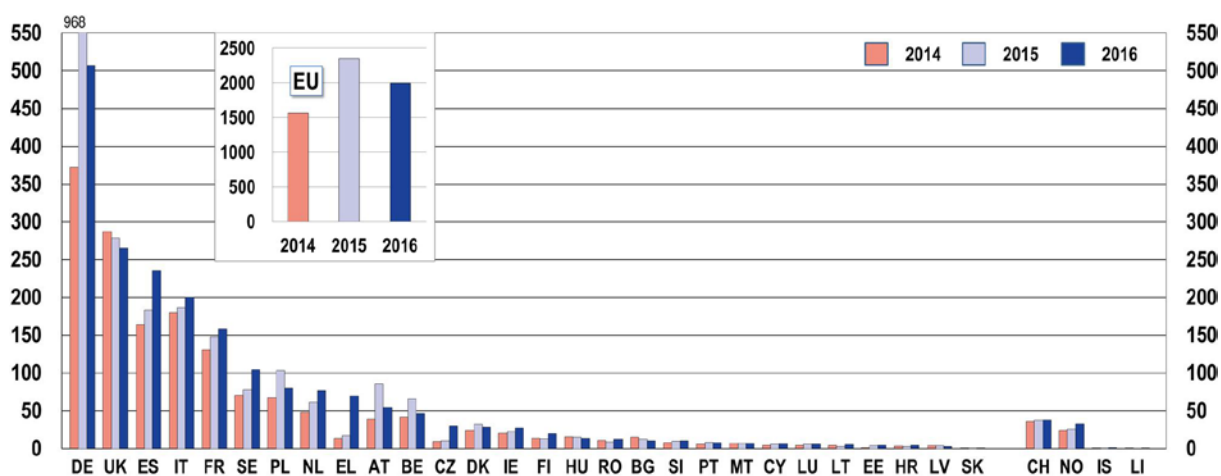
kojima je zabilježen veći broj emigranata nego imigranata bile su Bugarska, Hrvatska, Letonija, Litva, Poljska, Portugal i Rumunjska.⁵

Ukupna imigracija na godišnjoj razini prikazana na slici 1. odnosi se na različite nacionalnosti. Riječ je o građanima Europske unije koji su migrirali u drugu državu članicu EU-a, građanima država koje nisu članice EU-a koji su imigrirali u EU, osobama koje su migrirale u državu članicu EU-a u kojoj su imale državljanstvo (primjerice, državljani povratnici ili državljani rođeni u inozemstvu) te osobama bez državljanstva.

Slika 2. pokazuje nedavna migracijska kretanja izvan EU-a i bavi se brojem državljana zemalja koje nisu članice EU-a koji su imigrirali u zemlje članice EU-a i EFTA-e u razdoblju između 2014. i 2016. godine. Situaciju u Europi predočuje model prikazan na slici 1. U razdoblju između 2014. i 2015. godine znatno je porastao broj osoba izvan EU-a koje su imigrirale u EU – između 1,6 i 2,4 milijuna. Godine 2016. zabilježen je pad – tada je otprilike 2 milijuna državljana zemalja koje nisu članice EU-a imigriralo u EU.

Na razini pojedinačnih zemalja najveći broj imigranata iz država koje nisu članice EU-a zabilježen je u Njemačkoj tijekom triju referentnih godina (372 400 imigranata godine 2014., gotovo milijun 2015. i 507 000 godine 2016.). Slijedilo je Ujedinjeno Kraljevstvo (265 400 godine 2016.), Španjolska (235 600 godine 2016.), Italija (200 200 godine 2016.) i Francuska (158 200 godine 2016.).

Slika 2.: Imigracija iz država koje nisu članice EU-a i EFTA-e na godišnjoj razini godine. 2014., 2015. i 2016. (u tisućama)

	EU	DE	UK	ES	IT	FR	SE	PL	NL	EL	AT	BE	CZ	DK	IE	FI	HU
2014.	1 565,7	372,4	287,1	164,4	180,3	130,4	70,7	67,0	47,8	13,5	39,4	41,6	9,4	24,5	20,3	13,6	15,5
2015.	2 345,9	967,5	278,6	183,7	148,7	78,2	103,9	61,4	17,5	86,5	65,8	10,6	32,3	22,5	13,1	15,2	
2016.	1 993,3	507,0	265,4	235,6	200,2	158,2	104,4	80,1	76,7	69,5	54,5	46,5	29,9	28,6	27,2	19,6	13,3
	RO	BG	SI	PT	MT	CY	LU	LT	EE	HR	LV	SK	CH	NO	IS	LI	
2014.	10,9	15,3	8,0	5,9	6,7	4,0	4,4	4,1	1,2	3,5	3,5	0,4	35,7	24,3	0,6	0,2	
2015.	9,0	12,9	9,9	8,6	7,5	5,9	6,1	2,9	3,7	3,0	3,8	0,7	37,4	26,0	0,7	0,2	
2016.	12,3	10,6	10,4	7,8	6,7	6,5	5,6	5,2	4,2	4,0	2,9	0,6	37,6	32,4	1,1	0,2	

Izvor: Eurostat [migr_imm1ctz]. Podaci su dobiveni u listopadu 2018. godine.

Objašnjenje

Zemlje su razvrstane prema imigraciji iz država koje nisu članice EU-a 2016. godine.

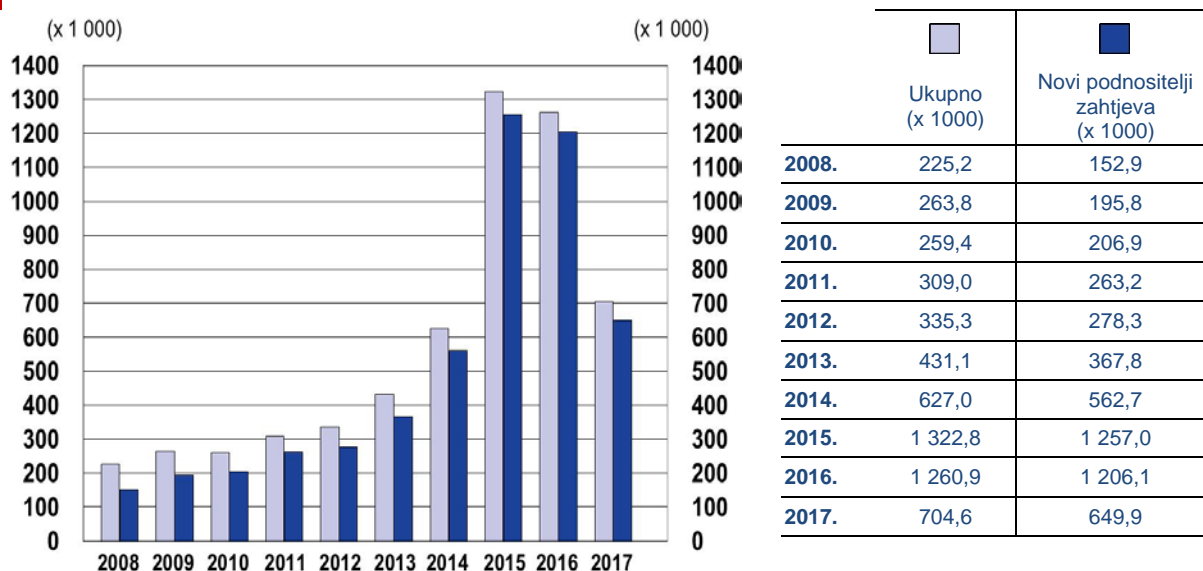
⁵ Eurostat [migr_imm1ctz] and [migr_emi2]. Podaci su dobiveni u listopadu 2018. godine.

1.2. Tražitelji azila u Europi

Među osobama koje su imigrirale u Europsku uniju pojedine su zatražile međunarodnu zaštitu. Slika 3. pokazuje postupni rast broja prijava za azil u EU-u u razdoblju između 2008. i 2012. godine. Nakon toga broj tražitelja azila naglo je porastao. Godine 2013. bilo je 431 100 prijava, 2014. godine 627 000, a 2015. nešto malo više od 1,3 milijuna prijava. Godine 2016. nešto manje od 1,3 milijuna državljana zemalja koje nisu članice EU-a zatražilo je međunarodnu zaštitu u državama članicama EU-a, a 2017. godine taj se broj smanjio na 704 600.

Mnogi tražitelji azila u EU-u novi su podnositelji zahtjeva, tj. riječ je o osobama koje su prvi put zatražile azil u određenoj državi članici EU-a. Godine 2017. bilo je 649 900 novih podnositelja zahtjeva što je 560 000 manje nego prethodne godine. U razdoblju između 2015. i 2016. godine broj novih podnositelja zahtjeva smanjio se za 50 000, a tijekom tih dviju godina broj novih podnositelja zahtjeva bio je najveći u posljednjem desetljeću.

Slika 3.: Zahtjevi za azil (ne EU) u Europskoj uniji 2008. – 2017. (u tisućama)

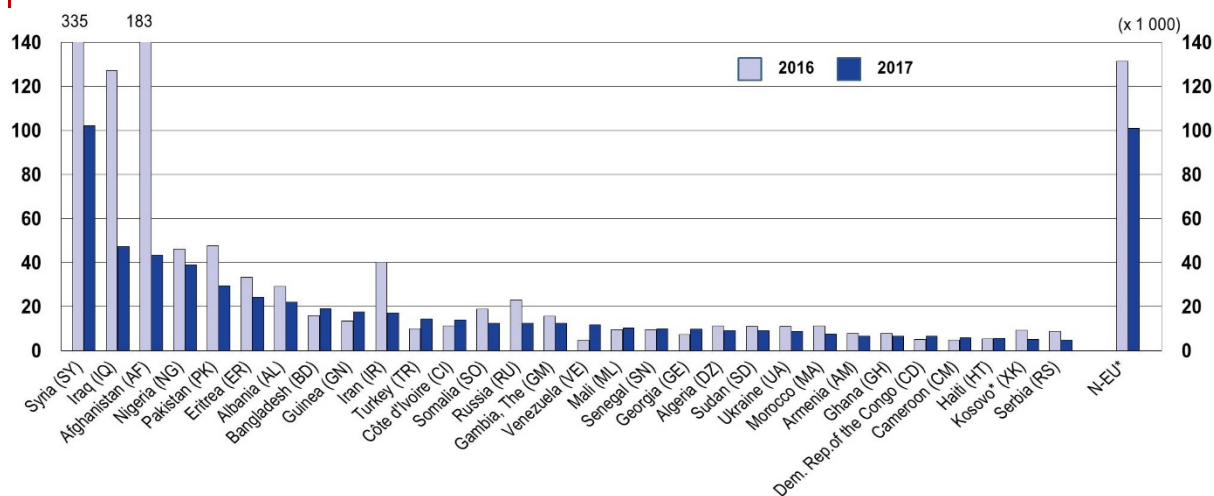

Izvor: Eurostat, 2018a (izvor se odnosi na podatke dobivene u travnju 2018. godine)

Tijekom posljednjih godina većina tražitelja azila u EU-u imala je državljanstvo Sirije.⁶ No iako je Sirija na prvome mjestu, broj novih tražitelja azila u EU-u iz Sirije smanjio se 2017. godine na 102 400 u usporedbi s 334 900 tražitelja azila 2016. godine. Nakon Sirije slijedi Irak (47 500 tražitelja godine 2017., 127 100 godine 2016.) i Afganistan (43 600 godine 2017. i 183 000 godine 2016.).

⁶ Sirija je na prvome mjestu od 2013. godine (Eurostat, 2018a).

Slika 4.: Zemlja podrijetla tražitelja azila koji nisu iz država članica EU-a u Europskoj uniji godine 2016. i 2017. (novi podnosioci zahtjeva u tisućama)

Kosovo*: Ta oznaka ne dovodi u pitanje stavove o statusu te je u skladu s UNSCR 1244/1999 i Mišljenjem MSP-a o Deklaraciji o nezavisnosti Kosova.

N-EU* = ostali ne EU

(x 1000)

	SY	IQ	AF	NG	PK	ER	AL	BD	GN	IR	TR	CI	SO	RU	GM	VE
2016.	334,9	127,1	183,0	46,3	47,6	33,4	29,2	16,0	13,5	40,2	10,1	11,2	19,0	23,1	15,7	4,7
2017.	102,4	47,5	43,6	39,1	29,6	24,4	22,1	19,3	17,7	17,3	14,6	14,0	12,7	12,6	12,5	11,9
	ML	SN	GE	DZ	SD	UA	MA	AM	GH	CD	CM	HT	XK	RS	N-EU*	
2016.	9,5	9,5	7,3	11,2	11,1	11,1	11,2	7,7	7,8	5,2	4,9	5,3	9,2	8,9	131,5	
2017.	10,3	10,2	9,9	9,2	9,2	8,9	7,8	6,8	6,7	6,6	5,9	5,6	5,3	5,1	101,1	

Izvor: Eurostat, 2018a (izvor se odnosi na podatke dobivene u travnju 2018. godine)

Objašnjenje

Vidi Pojmovnik za definiciju novi podnositelj zahtjeva.

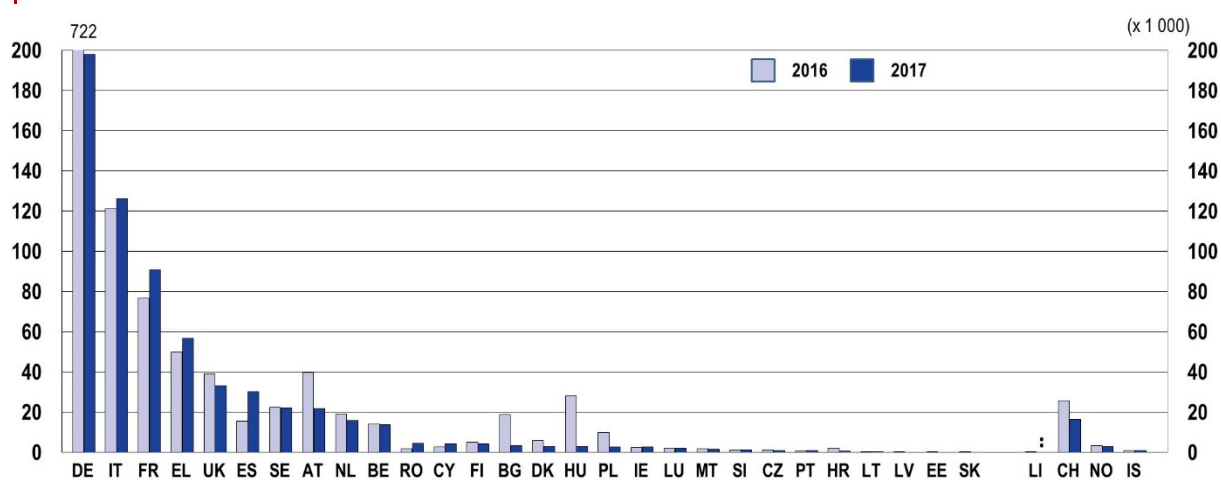
Zemlje su razvrstane prema broju novih podnositelja zahtjeva za 2017. godinu.

Kad je riječ o zemljama primateljicama, godine 2017. među svim državama članicama EU-a Njemačka je zabilježila najveći broj novih tražitelja azila – 198 300 (vidi sliku 5.) što čini otprilike 30 % ukupnog broja novih tražitelja azila u EU-u. Slijede Italija (126 600), Francuska (91 100), Grčka (57 000), Ujedinjeno Kraljevstvo (33 300) i Španjolska (30 400).

Osim što je zabilježila najveći broj tražitelja azila u EU-u, Njemačka je jednako tako zabilježila relativan pad novih tražitelja azila u razdoblju između 2016. i 2017. godine (2017. godine –73 % ili 524 000 tražitelja manje nego 2016.). Ostale zemlje koje su zabilježile znatan pad novih tražitelja azila (razlika od najmanje pet tisuća novih tražitelja azila) bile su Mađarska (25 100 tražitelja manje), Austrija (17 700), Bugarska (15 500), Švicarska (9 200), Poljska (6 800) i Ujedinjeno Kraljevstvo (5 900).

Suprotno tomu, pojedine su zemlje u razdoblju između 2016. i 2017. godine zabilježile znatan porast zahtjeva za azil. Riječ je o Španjolskoj (2017. godine 14 900 novih podnositelja zahtjeva više nego 2016. godine), Francuskoj (14 300), Grčkoj (7100) i Italiji (5 400).

Slika 5.: Broj tražitelja azila koji nisu iz država članica EU-a u Europskoj uniji ili EFTA-i godine 2016. i 2017. (novi podnositelji zahtjeva u tisućama)

	DE	IT	FR	EL	UK	ES	SE	AT	NL	BE	RO	CY	FI	BG	DK	HU
2016.	722,3	121,2	76,8	49,9	39,2	15,6	22,3	39,9	19,3	14,3	1,9	2,8	5,3	19,0	6,1	28,2
2017.	198,3	126,6	91,1	57,0	33,3	30,4	22,2	22,2	16,1	14,0	4,7	4,5	4,3	3,5	3,1	3,1
	PL	IE	LU	MT	SI	CZ	PT	HR	LT	LV	EE	SK	LI	CH	NO	IS
2016.	9,8	2,3	2,1	1,7	1,3	1,2	0,7	2,2	0,4	0,3	0,2	0,1	0,1	25,8	3,2	1,1
2017.	3,0	2,9	2,3	1,6	1,4	1,1	1,0	0,9	0,5	0,4	0,2	0,2	:	16,6	3,4	1,1

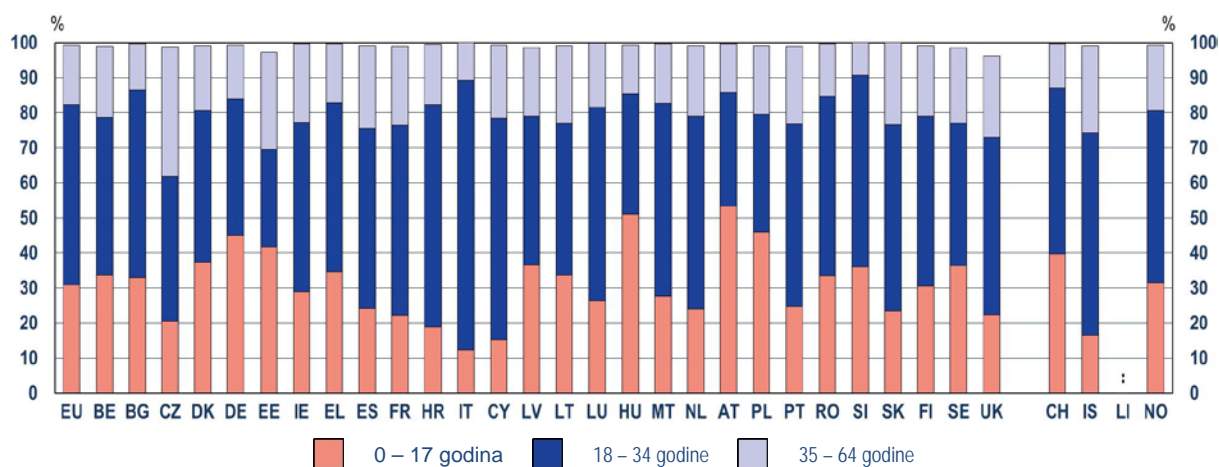
Izvor: Eurostat, 2018a (izvor se odnosi na podatke dobivene u travnju 2018. godine)

Objašnjenje

Vidi Pojmovnik za definiciju novi podnositelj zahtjeva.

Zemlje su razvrstane prema broju novih podnositelja zahtjeva za 2017. godinu.

Kad je riječ o dobnoj strukturi, znatan je postotak novih podnositelja zahtjeva u dobi između 18 i 34 godine, tj. u dobnoj skupini uobičajenoj za visoko obrazovanje. Uistinu, kako pokazuje slika 6., nešto više od polovice novih tražitelja azila (51,5 %) u EU-u pripada toj dobnoj skupini. Najveći postotak novih tražitelja azila koji su u dobnoj skupini od 18 do 34 godine – njih više od 60 % – zabilježen je u Italiji (77 %), Hrvatskoj (63,6 %) i Cipru (63,1 %). U Estoniji, Austriji, Mađarskoj, Poljskoj i Njemačkoj zabilježeno je pak do 40 % novih tražitelja azila u dobnoj skupini od 18 do 34 godine. U tim je zemljama zabilježen visok postotak (više od 40 %) tražitelja azila mlađih od 18 godina. Novi tražitelji azila u dobnoj skupini od 35 do 64 godine činili su 17% ukupnog broja tražitelja azila u EU-u 2017. godine. Najveći postotak tražitelja azila u toj dobnoj skupini zabilježen je u Češkoj (36,8 %).

Slika 6.: Podjela novih tražitelja azila koji nisu iz država članica EU-a prema dobi u EU-u i EFTA-i godine 2017.

	EU	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU
0 – 17 godina	30,8	33,6	32,9	20,6	37,3	45,0	41,7	28,9	34,6	24,0	22,1	18,8	12,2	15,3	36,6	33,7	26,3
18 – 34 godine	51,5	45,0	53,6	41,2	43,2	38,8	27,8	48,3	48,3	51,5	54,3	63,6	77,0	63,1	42,3	43,3	55,2
35 – 64 godine	17,0	20,4	13,1	36,8	18,6	15,5	27,8	22,5	16,7	23,6	22,6	17,0	10,7	20,9	19,7	22,1	18,3
	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	CH	IS	LI	NO	
0 – 17 godina	51,0	27,6	23,9	53,2	45,9	24,6	33,5	35,9	23,3	30,4	36,3	22,4	39,7	16,4	:	31,5	
18 – 34 godine	34,3	55,0	55,1	32,4	33,6	52,2	51,1	54,7	53,3	48,6	40,6	50,5	47,2	57,7	:	49,1	
35 – 64 godine	14,0	17,1	20,1	14,0	19,6	22,2	15,1	9,4	23,3	20,2	21,5	23,2	12,7	24,9	:	18,7	

Izvor: Eurostat, 2018a (izvor se odnosi na podatke dobivene u travnju 2018. godine)

Objašnjenje

Vidi Pojmovnik za definiciju novi podnositelj zahtjeva.

Slika ne obuhvaća nove tražitelje azila starije od 65 godina i one čija dob nije poznata.

Ne dobivaju svi tražitelji azila u EU-u status izbjeglice ili odgovarajuću međunarodnu zaštitu. Točnije, 2017. godine od otprilike milijun prvostupanjskih odluka koje su donesene u državama članicama EU-a 444 tisuće (46 %) imalo je pozitivan ishod.⁷ Dodatnih 95 tisuća pozitivnih odluka doneseno je na temelju žalbi ili ponovnog razmatranja (36 % konačnih odluka bilo je pozitivno).⁸ To znači da je otprilike pola milijuna državljana zemalja koje nisu članice EU-a dobilo status međunarodne zaštite u EU-u 2017. godine.

Uglavnom, imigracijska kretanja u EU-u tijekom posljednjih godina postavljaju niz pitanja vezanih uz visoko obrazovanje u državama članicama EU-a. Jesu li sustavi visokog obrazovanja u Europi spremni reagirati na nedavno stanje vezano uz broj novopridošlih imigranata iz država koje nisu članice EU-a? Postoje li strukture i službe koje procjenjuju i priznaju obrazovna postignuća stečena izvan EU-a uključujući i obrazovna postignuća koja nisu dokumentirana? Postoje li opsežne politike ili mjere koje novopridošlim imigrantima nastoje olakšati pristup visokom obrazovanju? U nastavku izvješća nastoje se razmotriti ta pitanja.

⁷ Eurostat [migr_asydcfsta]. Podaci su dobiveni u listopadu 2018. godine.

⁸ Eurostat [migr_asydcfina]. Podaci su dobiveni u listopadu 2018. godine.

2. INTEGRACIJA TRAŽITELJA AZILA I IZBJEGLICA U VISOKO OBRAZOVANJE – POLITIKE, MJERE I PRAĆENJE

Kako je navedeno u prvom dijelu izvješća, imigracija iz država koje nisu članice EU-a u Europsku uniju na godišnjoj je razini bila posebno velika 2015. godine kada je otprilike 2,3 milijuna državljana zemalja koje nisu članice EU-a imigriralo u EU te 2016. godine kada je to učinilo 2 milijuna državljana zemalja koje nisu članice EU-a. Tijekom tih dviju godina gotovo 2,6 milijuna državljana iz zemalja koje nisu članice EU-a zatražilo je azil u EU-u. Većina ih je imala državljanstvo Sirije. Godine 2017. otprilike pola milijuna državljana iz zemalja koje nisu članice EU-a dobilo je izbjeglički status ili odgovarajuću međunarodnu zaštitu u EU-u.

Znatan postotak tražitelja azila u EU-u, otprilike 50 %, pripada dobnoj skupini od 18 do 34 godine, tj. skupini uobičajenoj za visoko obrazovanje. Ti se tražitelji azila možda žele uključiti u visoko obrazovanje ili su već studirali na visokim učilištima prije nego što su napustili domovinu. Neki od njih mogu, a neki ne mogu podastrijeti dokaze o vlastitim prethodnim akademskim postignućima. Zato je važno ispitati koji pristupi politika i mjera postoje diljem Europe, a koji podupiru integraciju tražitelja azila i izbjeglica u visoko obrazovanje. Toj je temi posvećena pozornost u ovom odjeljku.

2.1. Politike i strategije za integraciju tražitelja azila i izbjeglica u visoko obrazovanje

Vrhovna tijela mogu primijeniti različite strateške pristupe za integraciju tražitelja azila i izbjeglica u visoko obrazovanje. Ti pristupi mogu biti navedeni u službenim dokumentima, uključujući zakone, nacionalnim strategijama, akcijskim planovima, priopćenjima itd. Od zemalja se tražilo da navedu te dokumente koji se zajednički nazivaju dokumenti na najvišoj razini.

Slika 7. pokazuje u kojim zemljama postoje dokumenti na najvišoj razini koji se izravno odnose na tražitelje azila i/ili izbjeglice. Pokazalo se da u 22 sustava dokumenti na najvišoj razini koji obuhvaćaju visoko obrazovanje spominju tražitelje azila i izbjeglice, a u gotovo jednako toliko sustava (19 sustava) uopće se ne spominju. No među sustavima u kojima dokumenti na najvišoj razini u visokom obrazovanju spominju tražitelje azila i izbjeglice vrlo je malo onih koji navode bitne politike ili strategije. Doista, u pojedinim su slučajevima tražitelji azila i izbjeglice spomenuti samo kako bi se istaknulo da je odgovornost za te politike dodijeljena drugim tijelima za donošenje odluka poput visokih učilišta.

Njemačka se jedina među europskim zemljama ističe opsežnim pristupom politika i razvijenom strategijom iz 2015. godine (KMK, 2015.) u kojoj se navode nacionalne mjere za integraciju tražitelja azila i izbjeglica u njemački sustav visokog obrazovanja. Strategija je usmjerena prema omogućavanju pristupa visokom obrazovanju za tražitelje azila i izbjeglice koji imaju motivaciju i sposobnost za učenje ili koji su prije dolaska u Njemačku studirali na visokim učilištima. Mnogo je aktivnosti koje se bave priznavanjem kvalifikacija i prethodnim učenjem, izvanrednim programima, uslugama usmjeravanja i savjetovanja te financijskom potporom. Strategija jednako tako navodi kvantitativne ciljeve za otvaranje novih mjesta u temeljnim programima – 2 400 godišnje – sve dok ne bude otvoreno najviše 10 000 mjesta. No od početka programa godišnji se broj više nego učetverostručio – na 10 400 mjesta. Strategija je potpuno financirana i ima dodijeljeni proračun.

Radi usporedbe s Njemačkom, u ostalim se zemljama pozornost posvećuje manjem opsegu aktivnosti politika te je visoko obrazovanje obuhvaćeno širim strategijama za migracije. U Norveškoj, Švedskoj i Danskoj ističe se nekoliko područja politika u visokom obrazovanju – priznavanje obrazovnih kvalifikacija te potpora za učenje jezika kojom se nastoji olakšati pristup visokom obrazovanju. U

francuskoj i flamanskoj zajednici u Belgiji te u Italiji također postoji relativno ograničen pristup politika, a pozornost se uglavnom posvećuje priznavanju inozemnih kvalifikacija.

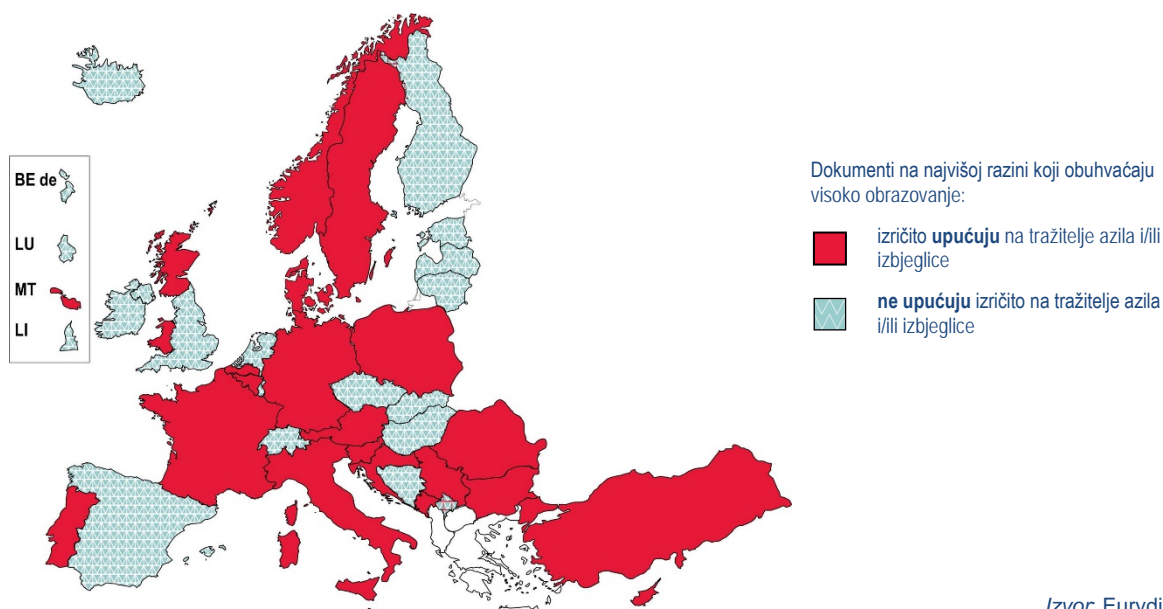
U Portugalu su prava izbjeglica u visokom obrazovanju navedena u odjeljku nedavne (2018.) odredbe politika o međunarodnim studentima. Odnos prema studentima izbjeglicama jednak je kao i prema portugalskim studentima kako bi mogli primati državnu socijalnu potporu. Time se nastojao ispraviti propust u politikama zato što prije te odredbe nije postojao pravni okvir s pomoću kojega bi izbjeglice mogli primati financijsku potporu. Umjesto toga, pojedinačne ustanove morale su preuzeti odgovornost za takve mjere potpore.

U Srbiji je sličan pristup kao u Portugalu. Ondje izbjeglice mogu primati državnu financijsku potporu s manje uvjeta nego što to vrijedi za domaće studente.

Ostale zemlje nemaju nikakve specifične politike vezane uz visoko obrazovanje za tražitelje azila i/ili izbjeglice, nego su određeni elementi koji se tiču visokog obrazovanja obuhvaćeni širim strategijama za migracije. Tako je u Francuskoj, Cipru, Hrvatskoj, Malti, Crnoj Gori, Poljskoj i Ujedinjenom Kraljevstvu (Wales).

U Bugarskoj je još površnije navođenje tražitelja azila i izbjeglica vezano uz visoko obrazovanje u dokumentima na najvišoj razini – nacionalna strategija za migracije, azil i integraciju samo navodi da je to pitanje akademske autonomije te tako prenosi odgovornost za određene aktivnosti na razinu ustanove.

Slika 7.: Upućivanje na tražitelje azila i/ili izbjeglice u dokumentima na najvišoj razini koji obuhvaćaju visoko obrazovanje godine 2017./2018.

Važno je istaknuti da se u gotovo polovici sustava tražitelji azila i/ili izbjeglice ne spominju u dokumentima na najvišoj razini. To se može objasniti dvama čimbenicima – najprije, unatoč neobičajeno velikom broju tražitelja azila koji su tijekom dviju godina (2015. i 2016.) došli u Europu, većina ih se nastanila u samo nekoliko zemalja, a osim toga, u pojedinim zemljama u kojima se povećao broj tražitelja azila u stvarnosti je bio mali učinak na politike visokog obrazovanja na najvišoj razini ili ga uopće nije bilo, a visokim je učilištima uglavnom prepušteno da samostalno upravljaju situacijom.

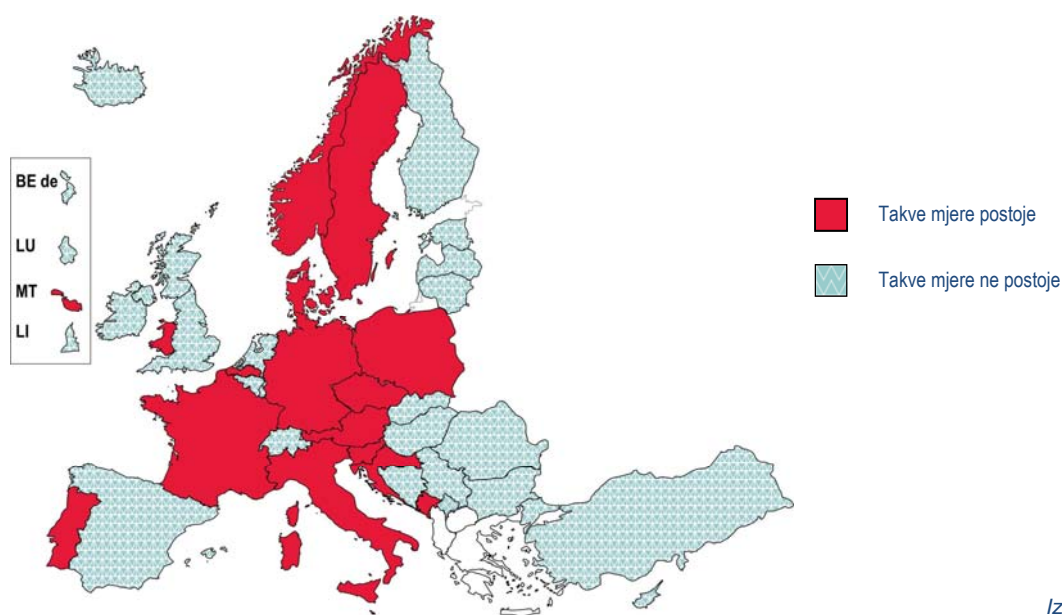
2.2. Mjere potpore za integraciju tražitelja azila i izbjeglica u visoko obrazovanje

Nakon pregleda strateških pristupa za integraciju novopridošlih migranata u visoko obrazovanje, u ovom se odjeljku nastoje navesti inicijative koje su donesene na najvišoj razini kako bi se provele glavne politike. Ponajprije se razmatraju opsežne mjere koje su razvijene posebno kako bi se odgovorilo na potrebe tražitelja azila i izbjeglica u visokom obrazovanju. Potom se istražuje provedba članka 7. Lisabonske konvencije o priznavanju koja se bavi isključivo priznavanjem kvalifikacija koje imaju izbjeglice, raseljene osobe i osobe koje su u položaju sličnom izbjeglicama. Naposljetku, u odjeljku se razmatraju mjere pristupa i sudjelovanja koje su usmjerene prema netradicionalnim učenicima. Te mjere – alternativni putevi do visokog obrazovanja i priznavanje prethodnog učenja – trebale bi biti razvijene za širu kategoriju netradicionalnih učenika, a ne samo za tražitelje azila i izbjeglice. No te bi mjere mogle biti vrlo važne i korisne za tražitelje azila i izbjeglice koje zanima studiranje na visokim učilištima.

2.2.1. Namjenske opsežne mjere

Ondje gdje postoje određene politike ili strategije vlasti mogu poduprijeti vlastite ciljeve s pomoću opsežnih mjera. Taj se pojam odnosi na mjere u području visokog obrazovanja koje su na snazi u cijeloj zemlji ili u znatnom geografskom području, a ne samo na određenom visokom učilištu ili geografskoj lokaciji. Slika 8. pokazuje u kojim zemljama postoje takve mjere.

Slika 8.: Opsežne mjere potpore za integraciju tražitelja azila i izbjeglica u visoko obrazovanje godine 2017./2018.

Radi usporedbe, manje je sustava (šesnaest) u kojima se mogu pronaći opsežne mjere za tražitelje azila i izbjeglice nego što ima sustava koji navode tražitelje azila i izbjeglice u dokumentima politika. Razlog je tomu to što ne navode sve zemlje tražitelje azila ili izbjeglice u dokumentima na najvišoj razini u vezi sa specifičnim mjerama politika. Zaista, u pojedinim slučajevima u takvim se dokumentima može jednostavno navesti da ne postoji odgovornost na najvišoj razini te se mogu navesti tijela i ustanove koje mogu poduzeti inicijative vezane uz tražitelje azila i izbjeglice. Jednako tako treba istaknuti da u pojedinim zemljama u kojima postoje dokumenti o tražiteljima azila i izbjeglicama postoje i mjere koje nisu posebno stvorene za olakšavanje pristupa visokom obrazovanju, ali utječu tako na pojedine osobe. Primjerice, u Češkoj postoji tečaj općeg jezika i službe

Studija slučaja: Njemačka – Program za izbjeglice DAAD-a

Programi DAAD-a temelje se na modelu koji se provodi u četiri faze – upis, priprema, studiranje i karijera. Program obuhvaća prve tri faze i posebno se bavi izazovima utvrđivanja i priznavanja vještina i potencijala, akademskom pripremom studenata za studiranje na visokim učilištima i potporom za integraciju u te ustanove. Federalno ministarstvo obrazovanja i istraživanja (BMBF) tom je programu dodijelilo 100 milijuna eura potpore do 2019. godine.

Tim se mjerama nastoji ubrzati proces upisa izbjeglica na sveučilište, i to tako da se utvrdi njihova sposobnost za studiranje u Njemačkoj te da se procijeni njihovo znanje jezika struke. Za tu se svrhu primjenjuje niz alata koji su namijenjeni redovitim međunarodnim studentima, a uključuju unaprijed pripremljene testove sposobnosti za studente (TestAS za izbjeglice) kojima se procjenjuju opće i predmetne kognitivne sposobnosti. Mrežni jezični testovi također se primjenjuju za procjenu znanja njemačkog (katkad i engleskog) jezika koje je potrebno za studiranje na visokim učilištima. Visoka učilišta također imaju potporu pri provođenju procesa prijave i procjene.

Poseban program DAAD-a stvoren je za integraciju izbjeglica u visoko obrazovanje – program INTEGRA financirao je tečajeve jezika za akademske potrebe i uvodne tečajeve na 170 sveučilišta i pripremnih fakulteta. Većina izbjeglica zapravo mora završiti jezični tečaj prije nego što se upiše u redoviti program na visokom učilištu. Prvobitno je bilo planirano 2400 izbjeglica godišnje, no pokazalo se da je potražnja mnogo veća – treba osigurati više od 10 400 mjesta godišnje.

Financiraju se i volonterski projekti kojima upravljaju studenti i kojima se nastoji poduprijeti integracija izbjeglica u visoko obrazovanje. Program financira pomoćnike studentima (8 – 10 sati tjedno) koji su se samostalno organizirali ili su dio skupine za potporu koju je organiziralo sveučilište. Aktivnostima se nastoji olakšati integracija izbjeglica, primjerice s pomoću priručnika, materijala za informiranje, mentoriranje, prevođenje, učenje jezika i slično. Inicijative mogu poduprijeti i pojedini fakulteti (primjerice tako da studenti daju pravne savjete izbjeglicama u tzv. pravnim klinikama). Tako se financira više od 150 projekata.

Naposljetku, DAAD je uspostavio portale koji pružaju informacije i savjete izbjeglicama zainteresiranim za studiranje u Njemačkoj te visokim učilištima i široj javnosti. Međunarodna DAAD Akademija (iDA) pruža stručno osposobljavanje za osoblje sveučilišta koje savjetuje studente izbjeglice.

Jednako tako u Francuskoj su donesene bitne skupine mjera na najvišoj razini. Mjere obuhvaćaju bespovratna sredstva i financijsku potporu za izbjeglice te daju visokim učilištima slobodu da primjenjuju to financiranje za razvoj projekata potpore integraciji tražitelja azila i izbjeglica.

U Švedskoj se posebna pozornost posvećuje pitanju priznavanja te posebice poboljšanju priznavanja prethodnog učenja.

U Italiji je izbjeglicama koji se žele upisati na talijansko visoko učilište na raspolaganju 100 stipendija. Tu mjeru financira Ministarstvo unutarnjih poslova, a provodi je Konferencija talijanskih rektora. Ministarstvo obrazovanja, sveučilišta i istraživanja također u suradnji s Konferencijom rektora podupire inicijative za integraciju izbjeglica. Sličan je pristup i u Portugalu u kojemu su stipendije dodijeljene sirijskim studentima izbjeglicama, a visoka se učilišta potiču da razviju vlastite mjere.

U Malti nevladine organizacije koje se uglavnom financiraju iz javnih donacija imaju važnu ulogu u integraciji tražitelja azila i/ili izbjeglica u visoko obrazovanje. Mjere usmjerene prema tražiteljima azila i izbjeglicama obuhvaćaju učenje engleskog jezika i pružanje informacija. Nude se i tečajevi za osobe koje rade s tražiteljima azila/izbjeglicama. Savjetovanje se nudi svim studentima na svim visokim učilištima, a tražitelji azila mogu se prijaviti Ministarstvu obrazovanja i rada za oslobođenje od plaćanja naknada.

U flamanskoj zajednici u Belgiji i Danskoj mjere obuhvaćaju samo oslobođenje od plaćanja naknada za međunarodne studente. Prema izbjeglicama se odnose kao prema nacionalnim državljanima, a ta se mjera financira iz opće financijske potpore za studente.

Jedino je u Ujedinjenom Kraljevstvu (Wales) razvijena središnja strategija koja obuhvaća mjere potpore tražiteljima azila i izbjeglicama u visokom obrazovanju. Velška je vlada u razdoblju 2015. – 2017. godine financirala Sveučilište Metropolitan u Cardiffu za pružanje mjesečnog savjetovanja za tražitelje azila i izbjeglice o mogućim smjerovima u visokom obrazovanju. Od ožujka do lipnja 2018. godine velška je vlada provela savjetovanja o revidiranu planu za izbjeglice i tražitelje azila koji i dalje obuhvaća prioritet u povećanju mogućnosti za tražitelje azila i izbjeglice za pristup daljnjem i visokom obrazovanju. Glavne sastavnice plana obuhvaćaju financijsku potporu, savjetovanje i pojedinačnu potporu.

U Hrvatskoj postoji opsežan Akcijski plan (2017. – 2019.) koji u nizu područja politika upućuje na učenje jezika i obrazovanje. Ciljevi obuhvaćaju učenje jezika, pristup obrazovanju i jačanje kapaciteta. U Akcijskom se planu nastoji skratiti trajanje integracije izbjeglica u obrazovni sustav te omogućiti poticajna IT sredina za upis na visoko učilište i priznavanje prethodno stečenih obrazovnih kvalifikacija i kompetencija. Jednako se tako nastoji omogućiti izbjeglicama da završe više srednjoškolsko obrazovanje. Nadalje, iako nemaju pravo na financijsku potporu, osobe kojima je odobrena međunarodna zaštita i koje su se upisale na visoka učilišta u Hrvatskoj mogu se prijaviti za studentski smještaj i državnu stipendiju za studente slabijega socioekonomskog statusa pod istim uvjetima kao i hrvatski građani.

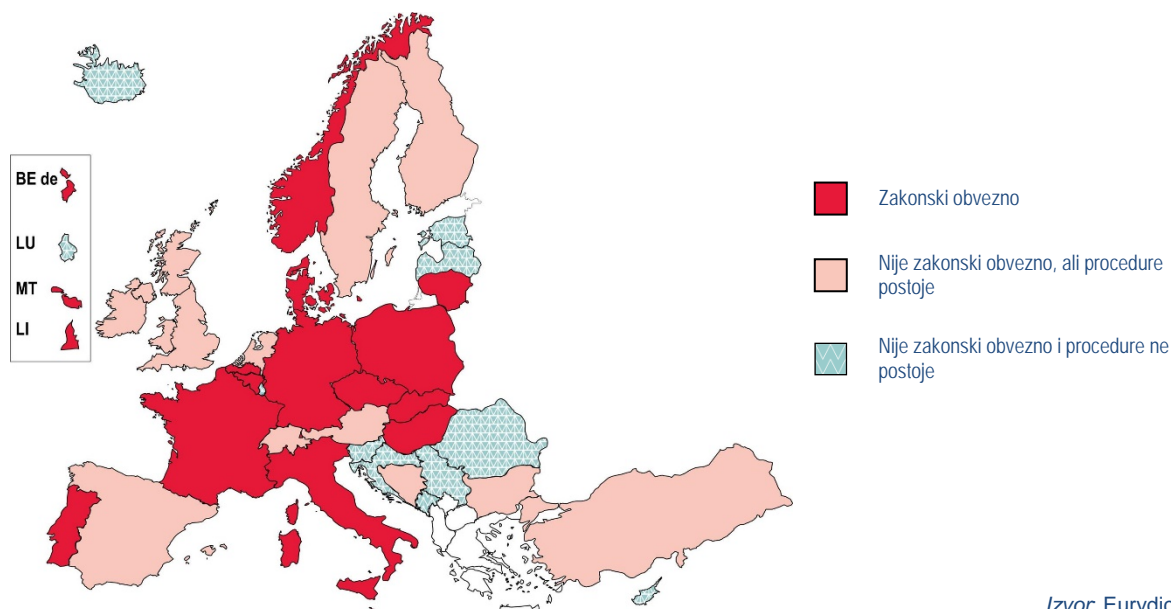
Slovenija je predvidjela i planirala niz aktivnosti za potporu integraciji studenata izbjeglica. No broj prijave izbjeglica za upis na visoka učilišta bio je iznimno nizak, pa se nijedna od predviđenih aktivnosti nije provela.

2.2.2. Provedba čl. 7. Lisabonske konvencije o priznavanju

Članak 7. Lisabonske konvencije o priznavanju⁹ daje pravni okvir za priznavanje kvalifikacija izbjeglicama, raseljenim osobama i osobama koje su u situaciji sličnoj izbjeglicama. Njime se osobito nastoji pomoći u situacijama u kojima ne postoje ustanovljene procedure priznavanja i smjernice za kvalifikacije koje nisu dokumentirane, za dokumentirane dokaze akademskih postignuća i kvalifikacije prijavitelja te za informacije o pravnim obvezama. U tekstu se navodi:

Svaka će stranka poduzeti sve moguće i razumne korake u sklopu vlastitoga obrazovnog sustava te u skladu s vlastitim ustavnim, zakonskim i regulatornim odredbama kako bi razvila procedure stvorene za pravednu i ekspeditivnu procjenu jesu li izbjeglice, raseljene osobe i osobe u situaciji sličnoj izbjeglicama sposobne ispuniti bitne uvjete za pristup visokom obrazovanju, daljnjim programima visokog obrazovanja ili aktivnostima zapošljavanja čak i u slučajevima u kojima se kvalifikacije stečene u jednoj od stranaka ne mogu dokazati dokumentima.

Slika 10.: Provedba čl. 7. Lisabonske konvencije o priznavanju godine 2017./2018.

Sve zemlje koje su ratificirale Lisabonsku konvenciju o priznavanju moraju razviti procedure za pravednu procjenu ispunjavaju li izbjeglice uvjete za pristup visokom obrazovanju. No slika 10. pokazuje samo djelomičnu provedbu članka 7. U čak 10 sustava ne postoje pravne odredbe za posebne procedure priznavanja za izbjeglice, raseljene osobe i osobe koje su u situaciji sličnoj izbjeglicama. No među njima Island je u procesu postavljanja odgovarajućih procedura, a u hrvatskom Akcijskom planu 2017. – 2019. za osobe kojima je odobrena međunarodna zaštita zagovaraju se promjene procedura priznavanja.

U 16 sustava na snazi su jasne pravne odredbe za procedure koje se moraju poštovati. Među njima dva su sustava – Italija i Malta – važne točke ulaska izbjeglica u Europu. U slučaju Malte procedure su vrlo praktične. Izbjeglice se intervjuiraju u prijamnim centrima, a kontakt se potom prosljeđuje Malteškom informativnom centru za priznavanje kvalifikacija (MQRIC). To je tijelo zaduženo za prikupljanje informacija o kvalifikacijama za koje izbjeglice tvrde da posjeduju. U Italiji postoji jasan pravni okvir i procedure za izbjeglice i raseljene osobe s kvalifikacijama.

⁹ Konvencija Vijeća Europe o priznavanju visokoškolskih kvalifikacija na europskom području, ETS br.165 [online]. Dostupno na: <http://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/165> [preuzeto 23. siječnja 2019.].

U Norveškoj se posebne procedure odnose na izbjeglice i raseljene osobe bez dokumentacije ili s nepotpunom dokumentacijom. Najvažnija je Procedura priznavanja za osobe bez provjerljive dokumentacije (UVD procedura). No razvijena je alternativna procedura Norveške agencije za osiguranje kvalitete u obrazovanju (NOKUT) kvalifikasjonsvurdering. Ona primjenjuje metodologiju Europske kvalifikacijske putovnice za izbjeglice (EQPR) koju je razvilo Vijeće Europe. Objema procedurama upravlja Norveška agencija za osiguranje kvalitete u obrazovanju (NOKUT), svojevrsan norveški ured ENIC/NARIC.

U Njemačkoj postoje procedure za upis izbjeglica u studijske programe ako im nedostaje dokumentacija, a one obuhvaćaju i primjenu testova sposobnosti za studente. U suprotnom se inozemne potvrde za upis na visoka učilišta analiziraju jednako kao i kod redovitih međunarodnih studenata. U oba slučaja DAAD pokriva sve troškove.

U 14 ostalih sustava ne postoje pravne procedure za priznavanje kvalifikacija izbjeglica, ali se ističe da su procedure ipak na snazi i da se primjenjuju od slučaja do slučaja.

Studija slučaja: Europska kvalifikacijska putovnica za izbjeglice (EQPR) Vijeća Europe

Europskom kvalifikacijskom putovnicom za izbjeglice (EQPR) Vijeća Europe¹⁰ procjenjuju se kvalifikacije izbjeglica čak i ako nisu potpuno dokumentirane čime se podupire njihovo daljnje studiranje, zapošljavanje i integracija. Metodologija obuhvaća upitnik za samoprocjenu i intervju s dvama kvalificiranim ocjenjivačima kako bi se osigurala vjerodostojna procjena. Na temelju Lisabonske konvencije o priznavanju, čl. 7., i posebne Preporuke¹¹ koju je 14. studenoga 2017. godine usvojilo Vijeće za konvencije Europsku kvalifikacijsku putovnicu za izbjeglice polako, ali sigurno prihvaćaju vlasti i visoka učilišta. Partneri su Ministarstvo obrazovanja u Grčkoj, Italiji i Norveškoj koje su ujedno i zemlje primateljice i/ili financijeri te nacionalni centri za priznavanje u Armeniji, Kanadi, Francuskoj, Njemačkoj, Grčkoj, Italiji, Nizozemskoj, Norveškoj i Ujedinjenom Kraljevstvu. Vlada flamanske zajednice u Belgiji također pridonosi financijski, a UN-ova Agencija za izbjeglice (UNHCR) privilegirani je partner.

Dosad je obavljeno 287 intervju a i izdana je 221 putovnica, a na sveučilišta je primljen 21 izbjeglica. Dvadeset pet ocjenjivača iz osam zemalja (Armenija, Kanada, Njemačka, Grčka, Francuska, Italija, Nizozemska i Norveška) osposobljeno je EQPR metodologijom. Oni se služe mnogim jezicima (arapskim, darskim/farskim, engleskim, francuskim, talijanskim, ruskim) te znanjem o obrazovnim sustavima.

¹⁰ Za više pojedinosti vidi: <https://www.coe.int/en/web/education/recognition-of-refugees-qualifications> [preuzeto 23. siječnja 2019.].

¹¹ Preporuka o priznavanju kvalifikacija izbjeglica prema Lisabonskoj konvenciji o priznavanju i Memorandum s objašnjenjima [na internetu]. Dostupno na: <https://rm.coe.int/recommendation-on-recognition-of-qualifications-held-by-refugees-displ/16807688a8> [preuzeto 23. siječnja 2019.].

2.2.3. Opće mjere pristupa i sudjelovanja koje su usmjerene prema netradicionalnim učenicima

Uz mjere i procedure navedene u prethodnim odjeljcima, pojedine mjere usmjerene prema netradicionalnim učenicima – bez obzira na njihovu nacionalnost – mogu potencijalno olakšati pristup visokom obrazovanju tražiteljima azila i izbjeglicama. Takve mjere pogotovo obuhvaćaju:

- A) alternativne puteve prema formalnim kvalifikacijama za upis na visoka učilišta
- B) mogućnosti upisa na visoka učilišta bez formalnih kvalifikacija za upis
- C) priznavanje prethodnoga neformalnog i informalnog učenja za nastavak studiranja na visokim učilištima.

U ovom se odjeljku razmatra koliko su navedene mjere zastupljene u Europi, a to je prikazano na slici 11.

A) Alternativni putevi prema formalnim kvalifikacijama za prijam na visoka učilišta usmjereni su prema učenicima koji su pohađali programe strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, a ti programi nisu dopuštali pristup visokom obrazovanju, ili prema onima koji su prijevremeno napustili školu i nisu dobili srednjoškolsku svjedodžbu. Ovdje je uglavnom riječ o izvanrednim programima u kojima se može steći standardna kvalifikacija za upis na visoka učilišta. Alternativa izvanrednim programima pripremni su programi za upis na visoka učilišta ili ostali programi koji nude kvalifikacije koje su alternativa srednjoškolskim svjedodžbama. Uglavnom, nakon završetka programa stječe se formalna kvalifikacija (standardna kvalifikacija za upis na visoka učilišta ili alternativna, ali odgovarajuća kvalifikacija) koja omogućuje upis na visoka učilišta. Kako je prikazano na slici 11., takvo što postoji u većini europskih zemalja.¹²

B) Osobe bez formalne kvalifikacije za upis na visoko učilište potencijalno se mogu upisati na visoko učilište bez takve kvalifikacije. Kako je prikazano na slici 11., mogućnosti za upis na visoko učilište bez formalnih kvalifikacija postoje u otprilike polovici europskih zemalja, ponajprije u sjevernom i zapadnom dijelu Europe. Uglavnom, učenik se upisuje na visoko učilište na temelju priznavanja prethodnoga neformalnog i informalnog učenja. No u pojedinim se zemljama uz proceduru priznavanja polaže i dodatni prijamni ispit. Nadalje, uz priznavanje prethodnoga neformalnog i informalnog učenja, u europskim zemljama postoje i ostali oblici alternativnog upisa – jednostavni prijamni ispiti i pripremni ili probni programi. Probni programi uglavnom dopunjuju okvire za priznavanje prethodnoga neformalnog i informalnog učenja.¹³

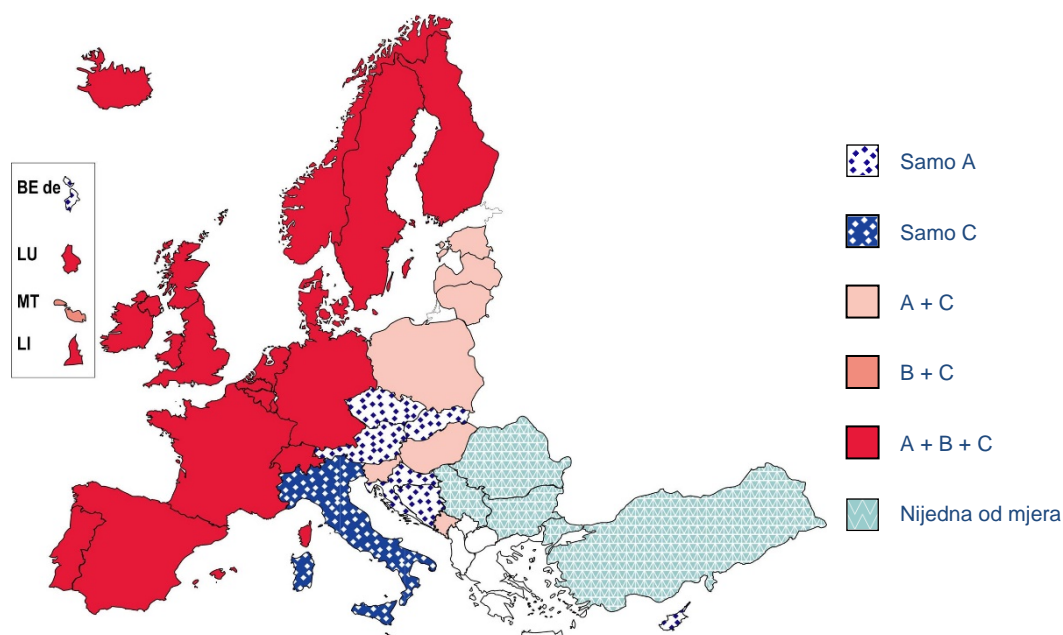
C) Priznavanje prethodnoga neformalnog i informalnog učenja može poslužiti i za druge svrhe osim za upis na visoko učilište. Konkretno, visoka učilišta mogu priznati prethodno učenje kao dio studijskih programa (primjerice u obliku bodova) što može pomoći studentima da završe studij. Trenutačno se u većini europskih zemalja neformalno i informalno učenje može priznati radi završetka studijskih programa na visokim učilištima (vidi sliku 11.). U većini zemalja postoji okvir na najvišoj razini, tj. zakoni, odredbe ili ostali dokumenti koji visokim učilištima nalažu da uspostave procedure za priznavanje i/ili ih upućuju kako ih izraditi. U pojedinim sustavima visokog obrazovanja na visokim učilištima na snazi su procedure za priznavanje, a okvir na najvišoj razini ne postoji.¹⁴

¹² Kao što se navodi u Izvješću o provedbi Bolonjskog procesa za 2018. godinu (Europska komisija/EACEA/Eurydice, 2018., str. 175, slika 5.14.), većina zemalja nudi izvanredne programe kojima se stječe srednjoškolska svjedodžba. Pripremni programi visokog obrazovanja koji nude alternativne kvalifikacije za srednjoškolsku svjedodžbu nisu tako uobičajeni. Prema navedenom izvješću takvi programi postoje samo u Danskoj, Francuskoj i Ujedinjenom Kraljevstvu.

¹³ Za više pojedinosti o različitim mogućnostima pristupa visokom obrazovanju bez formalnih kvalifikacija i raspodjeli tih mogućnosti diljem Europe vidi Izvješće o provedbi Bolonjskog procesa iz 2018. godine (ibid., str. 176, slika 5.15.).

¹⁴ Za više pojedinosti o tome kako se odredbe odnose na priznavanje prethodnoga neformalnog i informalnog učenja za nastavak studiranja na visokim učilištima vidi Izvješće o provedbi Bolonjskog procesa iz 2018. godine (ibid., str. 208, slika 5.38.).

Slika 11.: Mjere pristupa i sudjelovanja u visokom obrazovanju koje su usmjerene prema netradicionalnim učenicima godine 2017./2018.

A = alternativni putevi prema formalnim kvalifikacijama za upis na visoka učilišta
 B = mogućnosti upisa na visoka učilišta bez formalnih kvalifikacija za upis
 C = priznavanje prethodnoga neformalnog i informalnog učenja za nastavak studiranja na visokim učilištima

Izvor: Eurydice

Objašnjenje

A) Alternativni putevi prema formalnim kvalifikacijama za upis na visoka učilišta obuhvaćaju izvanredne programe kojima se stječe standardna kvalifikacija za upis na visoka učilišta, pripremne programe na visokim učilištima ili ostale programe kojima se stječu alternativne kvalifikacije za upis na visoka učilišta. Ako u zemljama postoji najmanje jedna od navedenih mjera, prikazana je na slici.

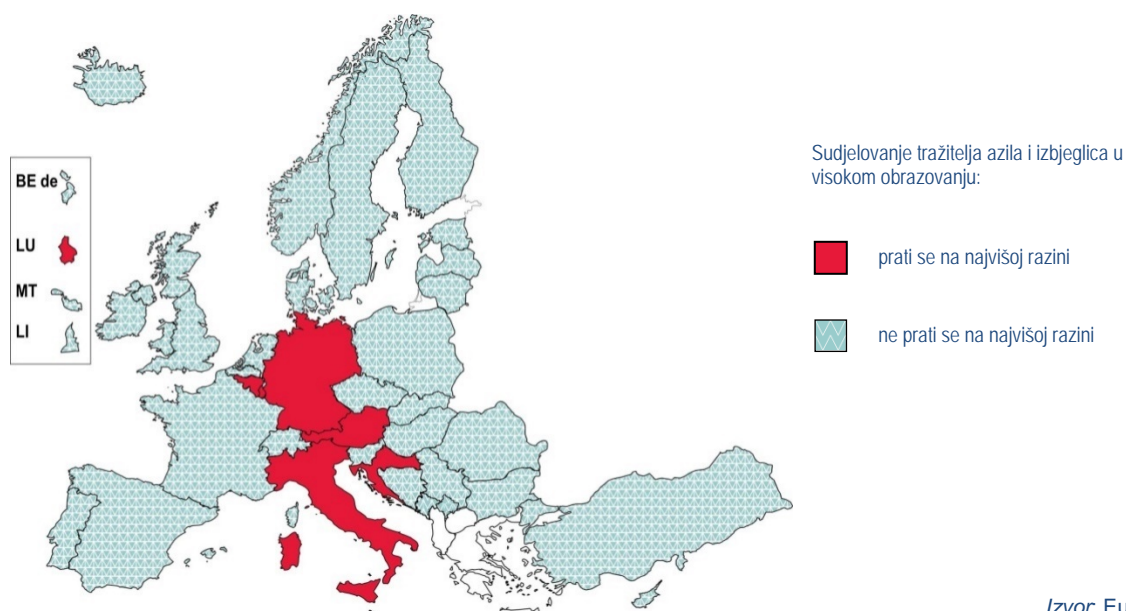
B) Mogućnosti upisa na visoka učilišta bez formalnih kvalifikacija za upis obuhvaćaju upis s pomoću priznavanja prethodnoga neformalnog i informalnog učenja, upis s pomoću priznavanja prethodnoga neformalnog i informalnog učenja uz dodatni prijamni ispit, prijamne ispite/testove bez prethodnih kvalifikacija, upis s pomoću pripremnih ili probnih visokoobrazovnih programa. Ako u zemljama postoji najmanje jedna od navedenih mjera, prikazana je na slici.

C) Priznavanje prethodnoga neformalnog i informalnog učenja za nastavak studiranja na visokim učilištima odnosi se na situacije u kojima visoka učilišta priznaju prethodno neformalno i informalno učenje kao dio studijskih programa (primjerice u obliku bodova), a ono može pomoći studentima da završe studije na visokim učilištima.

Kako je prikazano na slici 11., tri oblika navedenih mjera postoje istodobno u otprilike polovici europskih zemalja. U tim se zemljama, koje su uglavnom na sjeveru i zapadu Europe, nudi: A) alternativni pristup formalnim kvalifikacijama za upis na visoka učilišta, B) mogućnosti upisa na visoka učilišta bez formalnih kvalifikacija te C) mogućnosti za priznavanje prethodnog učenja za nastavak studiranja na visokim učilištima. U nekim drugim zemljama koje se uglavnom nalaze u središnjem dijelu Europe nude se jedna ili dvije mogućnosti, a one ne obuhvaćaju upis na visoka učilišta bez formalnih kvalifikacija za upis. Naposljetku, u nekoliko zemalja uglavnom u jugoistočnom dijelu Europe ne postoje nikakve mjere pristupa i sudjelovanja opisane u ovom odjeljku.

2.3. Praćenje sudjelovanja tražitelja azila i izbjeglica u visokom obrazovanju

Ondje gdje postoje jasne nacionalne politike i/ili mjere koje podupiru integraciju tražitelja azila i izbjeglica može se očekivati određeni oblik praćenja na najvišoj razini. Pod praćenjem se u ovom kontekstu razumijeva proces sustavnog prikupljanja podataka, analize i primjene informacija na najvišim razinama kako bi se politike mogle dalje razvijati. Slika 12. prikazuje to pitanje.

Slika 12.: Praćenje sudjelovanja tražitelja azila i izbjeglica u visokom obrazovanju godine 2017./2018.

Kako je prikazano na slici, samo nekoliko sustava visokog obrazovanja prati integraciju tražitelja azila i izbjeglica u visoko obrazovanje. U 22 sustava spominje se najmanje jedan od ta dva oblika u zakonodavstvu, u 16 sustava postoje mjere, a u šest sustava te se mjere prate. Time se jasno pokazuje kolika je važnost posvećena politikama i mjerama u tom području.

Postoje znatne razlike među zemljama koje prikupljaju podatke. U Hrvatskoj su, primjerice, samo četiri studenta izbjeglice upisana na visoka učilišta (iako se očekuje da će taj broj rasti jer ima više izbjeglica u srednjoškolskom obrazovanju). No u francuskoj zajednici u Belgiji godine 2015./2016. 70 studenata proglasilo se izbjeglicama. U Luksemburgu je trenutačno upisano 95 studenata izbjeglica. U Italiji ih je 356, a u Austriji 596.

Ti su brojevi neznatni u usporedbi s Njemačkom u kojoj je više od 6 000 studenata izbjeglica upisano u studijske programe prvog ciklusa, a više ih je od 10 400 u pripremnim programima.

Podaci pokazuju da je među studentima izbjeglicama više muških nego ženskih. U Njemačkoj je 78 % studenata i 22 % studentica. Slično je i u ostalim zemljama.

U drugim dvjema zemljama postoje odgovarajući ili djelomični podaci vezani uz tražitelje azila i izbjeglice u visokom obrazovanju. U Češkoj na visokim učilištima studiraju sirijski i ukrajinski studenti. U Francuskoj postoje podaci o prijavama izbjeglica za priznavanje kvalifikacija u odnosu prema prijavama za upis na visoko učilište – 1 757 godine 2017. i 2 052 godine 2018. No u tim zemljama ne postoje podaci o ukupnom broju izbjeglica studenata koji studiraju na visokim učilištima.

ZAKLJUČAK

Godine 2015. i 2016. znatno je porasla imigracija u Europu. Riječ je o gotovo 2,6 milijuna ljudi koji su zatražili azil u nekoj od zemalja članica Europske unije. Otprilike polovica tražitelja azila u EU-u pripada dobnoj skupini od 18 do 34 godine, tj. dobnoj skupini uobičajenoj za visoko obrazovanje.

Unatoč nedavnom znatnom porastu broja ljudi koji traže zaštitu u Europi, ovo je izvješće pokazalo da **većina zemalja nema specifičan pristup politika za integraciju tražitelja azila i izbjeglica u visoko obrazovanje**. Nadalje, u samo nekoliko zemalja uvedene su mjere politika visokog obrazovanja zbog povećanog broja izbjeglica i jednako tako u samo nekoliko zemalja prati se integracija tražitelja azila i izbjeglica u sustav visokog obrazovanja.

To se može djelomično objasniti time što je **većina zahtjeva za azil koncentrirana u ograničenom broju europskih zemalja**. Stoga se samo nekoliko zemalja bavi znatnim brojem tražitelja azila i izbjeglica. U zemljama u kojima je manje tražitelja azila i izbjeglica neki čimbenici politika koji utječu na visoka učilišta integrirani su u šire strategije za migracije, a visoka se učilišta mogu postaviti sukladno lokalnom kontekstu.

Iako je nekoliko zemalja uvidjelo i odgovorilo na potrebu za razvojem politika i opsežnih mjera, postoje nacionalni primjeri za moguće buduće inicijative. **Njemačka se ističe** zato što je u svojem pristupu integraciji tražitelja azila i izbjeglica **spojila razvoj politika na nekoliko razina (federalnoj, regionalnoj te na visokim učilištima) s opsežnim mjerama koje provode odgovorna tijela, a postoji i jasan sustav praćenja**. Taj je temeljiti pristup zasigurno omogućio mnogo jednostavniji proces integracije tražitelja azila i izbjeglica u odgovarajuće visoko obrazovanje.

U zemljama u kojima postoje **opsežne mjere najčešće** je pozornost posvećena **jezičnoj i financijskoj potpori te savjetovanju**.

Priznavanje prethodnih obrazovnih postignuća može biti velik izazov, posebice kada tražitelji azila i izbjeglice ne mogu podastrijeti dokumentaciju o vlastitim kvalifikacijama. Zbog toga je uvršten poseban članak u Lisabonsku konvenciju o priznavanju – opsežnu konvenciju koju su ratificirale sve zemlje obuhvaćene ovim izvješćem. **No iako članak uvjetuje provedbu s pomoću nacionalnog zakonodavstva, to se nije dogodilo u 24 obuhvaćena sustava**. U deset od tih sustava ne postoje procedure za priznavanje kvalifikacija izbjeglica, raseljenih osoba i osoba koje su u situaciji sličnoj izbjeglicama.

Mnoge **opće mjere za pristup i sudjelovanje** mogu znatno pomoći tražiteljima azila i izbjeglicama, posebice alternativni putevi prema formalnim kvalifikacijama za upis na visoka učilišta, upis na visoka učilišta bez formalnih kvalifikacija za upis te priznavanje prethodnoga neformalnog i informalnog učenja za nastavak studiranja na visokim učilištima. Otprilike **u polovici svih europskih zemalja postoje sve te mjere**, a u ostalima samo jedna ili dvije. U pojedinim zemljama uglavnom u jugoistočnom dijelu Europe nema takvih mogućnosti.

U samo **šest visokoobrazovnih sustava prati se integracija tražitelja azila i izbjeglica** na visokim učilištima. Praćenje je nužno kako bi se mogao razumjeti učinak na politike i mjere, no ovo izvješće potvrđuje da je u većini obrazovnih sustava integracija tražitelja azila i izbjeglica nisko na ljestvici prioriteta.

POJMOVNIK

I. Opći pojmovi vezani uz visoko obrazovanje

Dokument na najvišoj razini – službeni dokument koji sadržava smjernice, obveze i/ili preporuke za politike visokog obrazovanja i/ili ustanove.

Formalno učenje – učenje koje se provodi u organiziranoj i strukturiranoj sredini posebno posvećenoj učenju, a njime se uglavnom stječu kvalifikacije, obično u obliku potvrde ili diplome. Obuhvaća sustave općeg obrazovanja, početnoga strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te visokog obrazovanja.¹⁵

Informalno učenje – učenje u sklopu dnevnih aktivnosti vezanih uz posao, obitelj ili slobodno vrijeme. Takvo učenje nije organizirano ili strukturirano kako bi imalo ciljeve, duljinu trajanja ili potporu za učenje. S gledišta učenika ono može biti nenamjerno. Primjeri ishoda učenja stečenih s pomoću informalnog učenja jesu vještine stečene životnim i radnim iskustvom, vještine upravljanja projektom ili IKT vještine stečene na poslu, naučeni jezici i interkulture vještine stečene tijekom boravka u inozemstvu, IKT vještine stečene izvan radne sredine, vještine stečene tijekom volontiranja, u kulturnim aktivnostima, sportu, radu s mladima te u aktivnostima kod kuće (npr. njega djeteta).¹⁶

Lisabonska konvencija o priznavanju (LRC) – konvencija o priznavanju kvalifikacija u visokom obrazovanju na europskom području¹⁷ koju je donijelo Vijeće Europe i UNESCO te je 1997. godine usvojena u Lisabonu.

Najviša razina (tijela, dokumenti itd.) – najviša je razina vlasti koja ima odgovornost za obrazovanje u pojedinoj zemlji, uglavnom na nacionalnoj (državnoj) razini. No u Belgiji, Njemačkoj, Španjolskoj i Ujedinjenom Kraljevstvu (*Communauté, Länder, Comunidades Autónomas*) zasebne su administracije odgovorne za većinu područja vezanih uz obrazovanje. Stoga se te administracije smatraju tijelima na najvišoj razini u područjima za koja su odgovorne te u područjima u kojima dijele odgovornost s nacionalnom (državnom) razinom.

Neformalno učenje – učenje s pomoću planiranih aktivnosti (u pogledu ciljeva i trajanja učenja) u kojemu je dostupna određena potpora za učenje (npr. odnos učenik – nastavnik). Može obuhvaćati programe koji razvijaju radne vještine, pismenost u odraslih i osnovno obrazovanje za one koji su prijevremeno napustili školovanje. Uobičajeni primjeri neformalnog učenja obuhvaćaju osposobljavanje na radnome mjestu s pomoću kojega poduzeća osuvremenjuju i unapređuju vještine vlastitih radnika poput IKT vještina, strukturirana mrežnog učenja (npr. primjenom otvorenih obrazovnih izvora) i tečajeva koje organiziraju organizacije civilnog društva za vlastite članove, ciljane skupine i javnost.¹⁸

Opsežna mjera – taj se pojam odnosi na mjere koje su na snazi u cijeloj zemlji ili na većem geografskom području, a ne samo na određenom visokom učilištu ili određenoj geografskoj lokaciji.

Praćenje – proces sustavnog prikupljanja podataka, analize i primjene informacija na najvišim razinama kako bi se donositelji odluka mogli informirati. Sustavno praćenje mora obuhvatiti mehanizme prikupljanja podataka među ustanovama te omogućiti usporedbu podataka među njima.

¹⁵ Preporuka Vijeća od 20. prosinca 2012. o potvrđivanju neformalnog i informalnog učenja, O. J. 2012 / C 398/01.

¹⁶ Ibid.

¹⁷ Konvencija Vijeća Europe o priznavanju visokoškolskih kvalifikacija na europskom području, ETS br.165 [online]. Dostupno na: <http://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/165> [preuzeto 23. siječnja 2019.].

¹⁸ Ibid.

Priznavanje neformalnog i informalnog učenja (u kontekstu visokog obrazovanja) – podrazumijeva vrednovanje i formalno priznavanje neformalnog i informalnog učenja kako bi se:

- omogućio pristup visokom obrazovanju za kandidate koji nemaju srednjoškolsku svjedodžbu
- u sklopu visokoškolskog programa dodijelili bodovi za stjecanje kvalifikacije i/ili kako bi se učenici izuzeli od određenih uvjeta programa.

Strategija – službeni dokument politike koji su izradila tijela na najvišoj razini radi postizanja višeg cilja. Strategija može obuhvaćati viziju, utvrditi ciljeve (kvalitativne i kvantitativne), opisati procese, mjerodavna tijela i ljude, utvrditi izvore financiranja, dati preporuke itd.

Visokoškolska kvalifikacija – odnosi se na svaki stupanj, diplomu ili drugu potvrdu koju je izdalo mjerodavno tijelo potvrđujući time uspješan završetak visokoškolskog programa.

Visoko učilište – svaka ustanova koja nudi usluge u području višeg i/ili visokog obrazovanja kako je definirano nacionalnim zakonodavstvom.

II. Pojmovi koji se odnose na migracijska kretanja

Emigracija – pojam koji podrazumijeva to da je osoba koja je imala boravište na teritoriju države članice prekinula svoj boravak u državi članici na razdoblje od najmanje 12 mjeseci (Eurostat, 2018b).

Imigracija – odnosi se na boravak neke osobe na teritoriju određene zemlje u razdoblju od najmanje 12 mjeseci koja je prethodno imala boravište u drugoj zemlji (Eurostat, 2018b).

Izbjeglita – državljanin treće zemlje koji je napustio vlastitu zemlju zbog opravdanog straha da će biti krivično gonjen zbog svoje rase, vjere, nacionalnosti, političkog stava ili pripadnosti određenoj socijalnoj skupini te se zbog tog straha ne želi odreći zaštite zemlje u koju se sklonio ili osoba bez državljanstva koja je zbog istih razloga napustila zemlju u kojoj je živjela i zbog straha se ne želi vratiti u tu zemlju (na temelju Eurostata, 2017.).

Međunarodni status zaštite obuhvaća:

- status izbjeglice
- status supsidijarne zaštite
- dopuštenje za ostanak na temelju humanitarnih razloga.

Status izbjeglice i status supsidijarne zaštite definirani su zakonom EU-a, a humanitarni razlozi specifični su za nacionalno zakonodavstvo i nisu primjenjivi u pojedinim državama članicama EU-a (za više pojedinosti vidi Eurostat).

Novi tražitelj azila – osoba koja je prvi put podnijela zahtjev za međunarodnu zaštitu. Pojam prvi put ne podrazumijeva vremensko ograničenje i bilo koja osoba može biti zabilježena kao novi tražitelj azila u određenoj zemlji ako u njoj nikada prije nije zatražila međunarodnu zaštitu bez obzira na to je li zaštitu zatražila u nekoj drugoj zemlji članici Europske unije (na temelju Eurostata, 2015.).

Tražitelj azila – osoba koja je podnijela zahtjev za međunarodnu zaštitu ili je obuhvaćena takvim zahtjevom u svojstvu člana obitelji (na temelju Eurostata, 2015.).

LITERATURA

Europska komisija, 2015. *State of the Union 2015 by Jean-Claude Juncker, President of the European Commission, 9 September 2015*. [pdf]. Dostupno na:

https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/state_of_the_union_2015_en.pdf

[preuzeto 6. prosinca 2018.].

Europska komisija / EACEA / Eurydice, 2018. *The European Higher Education Area in 2018: Bologna Process Implementation Report*. Luxembourg: Ured za publikacije Europske unije.

Eurostat, 2015. *Glossary: Asylum applicant* [online]. Dostupno na:

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Asylum_applicant

[preuzeto 22. siječnja 2019.].

Eurostat, 2017. *Glossary: Refugee* [online]. Dostupno na:

<https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:Refugee>

[preuzeto 22. siječnja 2019.].

Eurostat, 2018a. *Asylum statistics* [online]. Dostupno na:

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Asylum_statistics

[preuzeto 8. listopada 2018.].

Eurostat, 2018b. *Glossary: Migration* [online]. Dostupno na:

<https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:Migration>

[preuzeto 22. siječnja 2019.].

Eurostat, 2018c. *Migration and migrant population statistics* [online]. Dostupno na:

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics#Migration_flows:_2_million_non-EU_immigrants [preuzeto 11. prosinca 2018.].

Eurostat, n.d. *Glossary: Asylum decision* [online]. Dostupno na:

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Asylum_decision [preuzeto 22. siječnja 2019.].

KMK (Kultusministerkonferenz) [Standing Conference of the Ministers of Education and Cultural Affairs (DE)], 2015. *Hochschulzugang und Hochschulzulassung für Studienbewerberinnen bzw. Studienbewerber, die fluchtbedingt den Nachweis der im Heimatland erworbenen Hochschulzugangsberechtigung nicht erbringen können (Beschluss der Kultusministerkonferenz vom 03.12.2015)* [Pristup i upis na visoka učilišta za podnositelje zahtjeva koji ne mogu pružiti dokaze o kvalifikaciji za upis na visoko učilište u matičnoj zemlji zato što su izbjeglice (Rezolucija Stalne konferencije ministara obrazovanja i kulture od 3. prosinca 2015. godine)]. [pdf] Dostupno na:

https://www.kmk.org/fileadmin/Dateien/veroeffentlichungen_beschluesse/2015/2015_12_03-Hochschulzugang-ohne-Nachweis-der-Hochschulzugangsberechtigung.pdf

[preuzeto 22. siječnja 2018.].

**IZVRŠNA AGENCIJA ZA OBRAZOVANJE, AUDIOVIZUALNU
DJELATNOST I KULTURU**

Analiza obrazovnih politika i politika za mlade

Avenue du Bourget 1 (J-70 – Unit A7)
B-1049 Brussels
(<http://ec.europa.eu/eurydice>)

Glavna urednica

Arlette Delhaxhe

Autori

David Crosier (koordinacija) i Daniela Kocanova

Prikaz i grafička obrada

Patrice Brel

Naslovnica

Virginia Giovannelli

Koordinacija izrade

Gisèle De Lel

NACIONALNE JEDINICE EURYDICEA

ALBANIJA

Jedinica Eurydicea
Europske integracije i međunarodna suradnja
Odjel za integracije i projekte
Ministarstvo obrazovanja i sporta
Rruga e Durrësit, Nr. 23
1001 Tiranë

AUSTRIJA

Eurydice-Informationsstelle
Bundesministerium für Bildung, Wissenschaft und
Forschung
Abt. Bildungsstatistik und -monitoring
Minoritenplatz 5
1010 Wien
Dostava podataka: zajednički doprinos

BELGIJA

Unité Eurydice de la Communauté française
Ministère de la Fédération Wallonie-Bruxelles
Direction des relations internationales
Boulevard Léopold II, 44 – Bureau 6A/008
1080 Bruxelles
Dostava podataka: zajednički doprinos

Eurydice Vlaanderen
Departement Onderwijs en Vorming/
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel
Dostava podataka: Pieter-Jan De Vlieger

Eurydice-Informationsstelle der Deutschsprachigen
Gemeinschaft
Ministerium der Deutschsprachigen Gemeinschaft
Fachbereich Ausbildung und Unterrichtsorganisation
Gospertstraße 1
4700 Eupen
Dostava podataka: Xavier Hurler

BIVŠA JUGOSLAVENSKA REPUBLIKA MAKEDONIJA

Nacionalna agencija za europske programe u obrazovanju i
mobilnost
Porta Bunjakovec 2A-1
1000 Skopje

BOSNA I HERCEGOVINA

Ministarstvo civilnih poslova
Odjel za obrazovanje
Trg BiH 3
71000 Sarajevo
Dostava podataka: zajednički doprinos

BUGARSKA

Jedinica Eurydicea
Centar za razvoj ljudskih resursa
Odjel za obrazovno istraživanje i planiranje
15, Graf Ignatiev Str.
1000 Sofia
Dostava podataka: Ivana Radonova

ČEŠKA

Jedinica Eurydicea
Centar za međunarodnu suradnju u obrazovanju
Dům zahraniční spolupráce
Na Poříčí 1035/4
110 00 Prag 1
Dostava podataka: Jana Halamová, Helena Pavlíková;
Lukáš Seifert, Lucie Trojanová (stručnjaci iz MEYS-a)

CIPAR

Jedinica Eurydicea
Ministarstvo obrazovanja i kulture
Kimonos and Thoukydidou
1434 Nicosia
Dostava podataka: Christiana Haperi;
stručnjak Christakis Kalogirou (Odjel za visoko obrazovanje,
Ministarstvo obrazovanja i kulture)

CRNA GORA

Jedinica Eurydicea
Vaka Đurovića bb
81000 Podgorica
Dostava podataka: Nacionalna jedinica Crne Gore

DANSKA

Jedinica Eurydicea
Ministarstvo visokog obrazovanja i znanosti
Danska agencija za istraživanje i visoko obrazovanje
Bredgade 40
1260 København K
Dostava podataka: Ministarstvo visokog obrazovanja i
znanosti

ESTONIJA

Jedinica Eurydicea
Odjel za analizu
Ministarstvo obrazovanja i istraživanja
Munga 18
50088 Tartu
Dostava podataka: Kersti Kaldma (koordinacija), stručnjak:
Viivian Jõemets (glavni stručnjak, Glavni odjel za
obrazovanje, Ministarstvo obrazovanja i istraživanja)

FINSKA

Jedinica Eurydicea
Finska nacionalna agencija za obrazovanje
P.O. Box 380
00531 Helsinki
Dostava podataka: Sinikka Tamminen (viši savjetnik),
Hanna Laakso (viši savjetnik), Sofia Mursula (specijalist)

FRANCUSKA

Unité française d'Eurydice
Ministère de l'Éducation nationale et de la Jeunesse (MENJ-
DEPP-MIREI)
Ministère de l'Enseignement supérieur, de la Recherche et
de l'Innovation (MESRI)
61-65, rue Dutot
75732 Paris Cedex 15
Dostava podataka: Hélène Bessieres (stručnjak), Marine
Gobet et Catherine Chapel (MESRI-DGESIP-DGRI-DAEI)

GRČKA

Jedinica Eurydice
Uprava za europske i međunarodne poslove
Glavna uprava za međunarodne poslove, europske poslove,
obrazovanje Grka u inozemstvu, interkulturno obrazovanje
Ministarstvo kulture, obrazovanja i vjerskih pitanja
37 Andrea Papandreu Str. (Ured 2172)
15180 Maroussi (Attiki)

HRVATSKA

Agencija za mobilnost i programe EU-a
Frankopanska 26
10000 Zagreb
Dostava podataka: zajednički doprinos

IRSKA

Jedinica Eurydice
Odjel za obrazovanje i vještine
Međunarodni odsjek
Marlborough Street
Dublin 1 – DO1 RC96
Dostava podataka: zajednički doprinos

ISLAND

Jedinica Eurydice
Uprava za obrazovanje
Víkurbær 3
203 Kópavogur
Dostava podataka: Hulda Skogland (stručnjak, Odjel za
analizu)

ITALIJA

Unità italiana di Eurydice
Istituto Nazionale di Documentazione, Innovazione e
Ricerca Educativa (INDIRE)
Agenzia Erasmus+
Via C. Lombroso 6/15
50134 Firenze
Dostava podataka: Alessandra Mochi;
stručnjak: Paola Castellucci (Direzione generale per lo
studente, lo sviluppo e l'internazionalizzazione della
formazione superiore – Ministero dell'Istruzione,
dell'Università e della Ricerca)

LETONIJA

Jedinica Eurydice
Državna agencija za razvoj obrazovanja
Valņu street 1 (5th floor)
1050 Riga
Dostava podataka: zajednički doprinos

LIHTENŠTAJN

Informationsstelle Eurydice
Schulamnt des Fürstentums Liechtenstein
Austrasse 79
Postfach 684
9490 Vaduz
Dostava podataka: zajednički doprinos

LITVA

Jedinica Eurydice
Nacionalna agencija za vrednovanje škola Republike Litve
Geležinio Vilko Street 12
03163 Vilnius
Dostava podataka: zajednički doprinos odjela

LUKSEMBURG

Unité nationale d'Eurydice
ANEFORÉ ASBL
eduPôle Walferdange
Bâtiment 03 - étage 01
Route de Diekirch
7220 Walferdange
Dostava podataka: stručnjak: Corinne Kox (Ministarstvo
visokog obrazovanja i istraživanja)

MAĐARSKA

Mađarska jedinica Eurydice
Tijelo mjerodavno za obrazovanje
10-14 Szalay utca
1055 Budapest
Dostava podataka: Sara Hatony

MALTA

Nacionalna jedinica Eurydice
Odjel za istraživanje, cjeloživotno učenje i zapošljivost
Ministarstvo obrazovanja i zapošljavanja
Great Siege Road
Floriana VLT 2000
Dostava podataka: Sefora Borg i jedinica Eurydicea

NIZOZEMSKA

Eurydice Nederland
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Directie Internationaal Beleid
Rijnstraat 50
2500 BJ Den Haag
Dostava podataka: zajednički doprinos

NJEMAČKA

Eurydice-Informationsstelle des Bundes
Deutsches Zentrum für Luft- und Raumfahrt e. V. (DLR)
Heinrich-Konen Str. 1
53227 Bonn
Dostava podataka: Bernd Fischer (Federalno ministarstvo
obrazovanja i istraživanja) i Linda Dieke (Nacionalna
jedinica Eurydicea) pri DLR Agenciji za projektno upravljanje
Eurydice-Informationsstelle der Länder im Sekretariat der
Kultusministerkonferenz
Taubenstraße 10
10117 Berlin
Dostava podataka: Thomas Eckhardt

NORVEŠKA

Jedinica Eurydice
Ministarstvo obrazovanja i istraživanja
AIK-avd., Kunnskapsdepartementet
Kirkegata 18
P.O. Box 8119 Dep.
0032 Oslo
Dostava podataka: Zajednički doprinos

POLJSKA

Poljska jedinica Eurydicea
Zaklada za razvoj obrazovnog sustava
Aleje Jerolimskie 142A
02-305 Warszawa
Dostava podataka: stručnjak: dr. Mariusz Luterek
(Sveučilište u Varšavi); koordinacija: Magdalena Górowska-
Fells u suradnji s Ministarstvom znanosti i visokog
obrazovanja

PORTUGAL

Unidade Portuguesa da Rede Eurydice (UPRE)
Ministério da Educação e Ciência
Direção-Geral de Estatísticas da Educação
Av. 24 de Julho, 134
1399-054 Lisboa
Dostava podataka: zajednički doprinos

RUMUNJSKA

Jedinica Eurydicea
Nacionalna agencija za programe Zajednice u području
obrazovanja i strukovnog osposobljavanja, Universitatea
Politehnică București
Biblioteca Centrală
Splaiul Independenței, nr. 313
Sector 6
060042 București
Dostava podataka: Veronica – Gabriela Chirea u suradnji sa
stručnjacima iz Instituta za znanstveno obrazovanje: Ciprian
Fartușnic i Adela Mihaela Țăranu

SLOVAČKA

Jedinica Eurydicea
Slovačka akademska udruga za međunarodnu suradnju
Křížkova 9
811 04 Bratislava
Dostava podataka: Martina Rackova

SLOVENIJA

Jedinica Eurydicea
Ministarstvo obrazovanja, znanosti i sporta
Ured za razvoj obrazovanja i kvalitetu
Masarykova 16
1000 Ljubljana
Dostava podataka: Barbara Kresal Sterniša; stručnjak: Saša
Zabukovec (Ministarstvo obrazovanja, znanosti i sporta)

ŠPANJOLSKA

Eurydice España-REDIE
Centro Nacional de Innovación e Investigación Educativa
(CNIIE)
Ministerio de Educación y Formación Profesional
c/ Torrelaguna, 58
28027 Madrid
Dostava podataka: Marta Crespo Petit, Ana Prados Gómez,
Rosa María Molina Martínez-Risco, Ricardo Martínez
Zamorano i Elena Vázquez Aguilar

SRBIJA

Jedinica Eurydicea Srbija
Fondacija Tempus
Ruže Jovanović 27a
11000 Beograd
Dostava podataka: zajednički doprinos

ŠVEDSKA

Jedinica Eurydicea
Universitets- och högskolerådet/
Švedsko vijeće za visoko obrazovanje
Box 450 93
104 30 Stockholm
Dostava podataka: Madelen.Charysczak

ŠVICARSKA

Jedinica Eurydicea
Švicarsko vijeće kantonalnih ministara obrazovanja (EDK)
Speichergasse 6
3001 Bern
Dostava podataka: zajednički doprinos

TURSKA

Jedinica Eurydicea
MEB, Strateji Geliştirme Başkanlığı (SGB)
Eurydice Türkiye Birimi, Merkez Bina 4. Kat
B-Blok Bakanlıklar
06648 Ankara
Dostava podataka: Osman Yıldırım

UJEDINJENO KRALJEVSTVO

Jedinica Eurydicea za Englesku, Wales i Sjevernu Irsku
National Foundation for Educational Research (NFER)
The Mere, Upton Park
Slough, Berkshire, SL1 2DQ
Dostava podataka: Sharon O'Donnell i Hilary Grayson

Jedinica Eurydicea Škotska
Learning Directorate
Scottish Government
2-C North
Victoria Quay
Edinburgh EH6 6QQ
Dostava podataka: Ed Thomson, Jackie Walder i Gary
Walsh

Integracija tražitelja azila i izbjeglica u visoko obrazovanje u Europi - Nacionalne politike i mjere

Kakvu su ulogu imala visoka učilišta u rješavanju izbjegličke krize? Mnogi tražitelji azila i izbjeglice koji su 2015. i 2016. godine ušli u Europu pripadali su dobnoj skupini uobičajenoj za visoko obrazovanje te su bili upisani u sveučilišne programe u svojoj domovini. Iako nastavak studiranja može biti koristan i za pojedinca i za zemlju domaćina, integracija osoba koje su izbjegle velike sukobe, koje su možda traumatizirane te im možda nedostaje znanje jezika ili drugih vještina vrlo je složen zadatak. Izvješće je pokazalo da u većini zemalja ne postoji poseban pristup politika tom pitanju te da se u samo šest obrazovnih sustava prati integracija tražitelja azila i izbjeglica na visokim učilištima. No primjeri dobre prakse mogu se pronaći u nekoliko zemalja u vezi s priznavanjem nedokumentiranih kvalifikacija, potporom za učenje jezika, financijskom potporom i uslugama osobnog savjetovanja.

U ovom se izvješću koje je planirano tijekom dvije godine povećane razine migracije nastoji procijeniti do koje su mjere nacionalni sustavi razvili politike i mjere za zadovoljavanje potreba tražitelja azila i izbjeglica. Izvješće se sastoji od dva dijela – u prvom je predložen dio pokazatelja migracijskih kretanja, a u drugom se daje pregled politika i strategija u 35 europskih zemalja za integraciju tražitelja azila i izbjeglica u visoko obrazovanje.

Zadaća je mreže Eurydice razumjeti i objasniti na koji su način organizirani i kako funkcioniraju različiti obrazovni sustavi u Europi. Mreža opisuje obrazovne sustave u pojedinim državama te donosi komparativne studije posvećene specifičnim temama, pokazateljima i statističkim podacima. Eurydiceove publikacije dostupne su besplatno na mrežnim stranicama Eurydicea ili na zahtjev u tiskanu obliku. U svojem radu Eurydice nastoji promicati razumijevanje, suradnju, povjerenje i mobilnost na europskoj i međunarodnoj razini. Mreža se sastoji od nacionalnih jedinica u pojedinim europskim zemljama čiji rad koordinira Izvršna agencija EU-a za obrazovanje, audiovizualnu djelatnost i kulturu. Za detaljnije informacije o Eurydiceu vidi stranicu <http://ec.europa.eu/eurydice>.

